

SVIRSKIS - PILIGRIMAS MENININKAS

Michelangeliskos jėgos mūsų kaimo fenomenas

JUOZAS PRUNSKIS

Irena Kostkevičiūtė, VINCAS SVIRSKIS: Vilnius, 1966. Redaktorė J. Grigienė. Tech. red. A. Jurėnas. Knyga gausiai iliustruota, 169 psl., 7 1/2 x 6 1/2 in. formato. Tiržas 8.000 egz. Kaina 80 kp.

Kas Kristijonas Donelaitis žodžio kūryboje, tas Vincas Svirskis buvo lietuvių liaudies skulptūroje, ir reikia be galo džiaugtis, kad pagaliau jisai susilaukė reikiamo jo darbų įvertinimo. Šios knygos autorė Irena Kostkevičiūtė — yra rinkusi medžiagą iš žmonių, iš įvairių vietų, kur Svirskis kryžiai tebestovi rodydama mokslininkės istorikės kruopštumą, menininkės sugebėjimus ir nuosirdžiai lietuviškos širdies meilę mūsų liaudies kūrybai. Ši knyga tai ne informacijų rinkinys, o sistematiškas pirmąjį mūsų liaudies skulptoriaus, dievdirbio, kryždirbio įvertinimas, tiek gausiai iliustruotas jo darbų nuotraukomis, kurioms skirti net įstisi puslapiai (ypač knygos gale), kad čia jau darosi nebe knyga, o meniškasis albumas, saloninis papuošalas. Šitokią knygą sklaidydami, negalime atsidžiaugti, kad net ir sunkiose okupacijos sąlygose, kūrybingi lietuviai duoda veikalus, kurie nenustos vertės ne tik dešimtmečiais, bet ir šimtmečiais.

Tiesa, ir čia reikia tam tikros, kad ir negausios, duoklės okupaciniam režimui. Juokinga skaičiuoti, kai rašant apie lietuvių dievdarbį, nepaisinama nepašlovintus Markso, nepaspygliavus vienur kitur dvasininkų. Gal be tu smilkalų okupantams jų prievartinėje policinėje sistemoje veikalas ir negalėtų pasirodyti...

Sukūrė 250 skulptūrinių kryžių

Autorės darbas buvo nelengvas. Jau 50 m. yra praslinkę nuo mirties to skulptūrinių kryžių meistro Vinco Svirskio, to savamokslio profesionalams priartėjančio skulptoriaus, sukūrusio apie 250 kryžių Lietuvos trikampyje, esančio tarp Panevėžio, Raseinių ir Kėdainių. Autorė ne tik stropiai, su gabios reporterės rūpestingumu surinkusi iš žmonių žinias apie jį, ne tik panaudojusi ankstybesnes apie jį Galanės, Buračo, Šimo-

nio, Mikėnaitės ir kitų (net lenkų, rusų) studijas, bet ir suregistravusi vietas, kur buvo išlikę Svirskio sukurti kryžiai, sudarydama tokį lyg jo kūrybinių paminklų žemėlapi, kad ir schematinį, viršelyje teatžymėta. Net ir įdėjusi metrikų knygos faksimilę, liudijančią, kad V. Svirskis gimęs 1835 m. sausio 28 d. Glitėnų kaime ir pakrikštytas Krekenavos bažnyčioje.

Atskleidžia kryždirbio ryšį ir būdą

Išryškina, kaip Svirskis turėjo kai kuriuos darbus, pvz. lietuviškus įrašus kryžiuje, atlikti slapta nakčia, kad žandarai nepamatytų. Autorė nevengia išskirti ir su to menininko gyvenimu susijusių problemų, pvz. pasvarstyti, ar jis mokėsi ir kiek mokėsi pas tu laikų pirmaujančią Lietuvoje menininką Andriolį, Kauno katedros ir kitų bažnyčių puošėją - tapytoją,

Vincas Svirskis

Koplystulpio detalė

Autorė aptaria ne tik Svirskio meniškuosius sugebėjimus, bet ir jo būdą, kaip jis savo gautą kuklų uždarbį praleisdavo, pirkinėdamas vaikams saldinius ir valšindamas savo geradarius, kaip jis slapčia suklupdavo maldai, kaip jis kalteliu kaukšėdamas mėgo giedoti ir dainuoti.

Jo kūrybos vyksmas
Autorė ne tik informuoja apie kryždirbio gyvenimo slinktį, bet rūpestingai nagrinėja jo kūrybinę veiksmą, įtakas, atskirų kūrinių reikšmę ir prasmę. Svirskis mėgo susikaupti. Jis kalbėdavo: "Kai imuosi dirbti kokią nors asabėlę, tai turi būti tokia

ramybė, kad nei krebšt. Net višta neturi pro šalį prabėgti; kai droži, nei pažvelgti į mane nieks negali, nes tuoj galvoj migla tokia užėina, kad nieko negaliu daryti".
Savo kryžiams parinkdavo diržingus ažuolus. Smaigalys (Nukelta į 2 psl.)

BRONIAUS BUDRIŪNO MIŠIOS ŠVENTO KAZIMIERO GARBEI

Į premijuotąjį kūrinių žvelgiant

J. ŽILEVIČIUS

Praeitais metais žurnalas "Laiškai Lietuviams" buvo paskelbęs varžybas parašyti lietuviškas mišias, kad jaunimas turėtų ką nors naujo pamaldų metu giedoti. Varžyboms buvo prisiūsta ketverios mišios. Jury komisija, peržiūrėjus kūrinius, nutarė, kad tik vienas yra tinkamas nustatytoms taisyklėms. Atidarius išrinktųjų mišių slapyvardžio voka, pasirodė, kad kūrinyje yra Broniaus Budriūno.

Br. Budriūnas, kaip kompozitorius, yra mūsų tarpe gerai žinomas. Jis įdomus savo dainingais, lyriškais ir dramati-

niais muzikiniams išsakytais. Dėl to jo kūryba yra gyva, užkrečianti klausytoją, priverčianti ją atidžiai sekti. Taipgi Br. Budriūną pažįstame kaip rimtą vokalines muzikos kūrėją, sugebantį pasireikšti ir nūdienės muzikos harmoninėmis įtarpomis. Tačiau jų savo kūryboje jis nevertuoja net savo sukur-

tos "Tėviškės namų" kantatos pritarime kai kur žaidžia disonansinėmis harmonijomis, bet fortepijono palyde nenaudoja nūdienės muzikos sinkopio ir lauzyto ritmo. Budriūnas, atrodo, stovi lyg tarpdury ant slenksčio, tarsi galvodamas: žengti pirmyn ar dar palaukti?

Br. Budriūnas puikiai pažįsta religinės muzikos dvasią, tai rodo ir konkursą laimėjusios jo "Mišios šv. Kazimiero garbei". Premijos įteikime pagiedotos jaunimo choro trys jų ištraukos aiškiai liudija gražiai plaukiančias, religines nuotaikas kupinas melodijas, besireiškiančias negirdėtomis ir nenunešiotomis savybėmis. Visa tai ir nauja ir sklandu. Savo melodijų plaukiančiu ramumu ir daininumu mišios atitinka lietuvių būdą, todėl, reikia tikėtis, jos bus greit pasisavintos.

Br. Budriūnas, kaip kūrėjas, yra programinio pobūdžio, reikiąs garsais teksto poreikius. Ten, kur mintis sukasi apie Viešpačiui reikiamą garbę, pvz. "Šventas...", nesigalima harmonijoje ir melodijoje teksto turinį sustiprinti, o kur tik maldaudama, viskas skamba švelniai, harmonijos net "saldžios".

Šios mišios parašytos vienam balsui. Bet, kai balsai eina aukštin, žemesnių garsų balsai gali padaryti ir antrąjį balsą. Tada tose vietose jau bus dvibalsinis giedojimas. Viskas atliekama su vargonų palydu. Giedant mišiam chorui keturiais balsais, kur pavieniui gieda sopranai su altais, vargonų palyde įrašyti jo gaidomis žodžiai reiškia, kad jau giedama keturiais balsais.

Tikrumoje išėina trys kombinacijos: vieno balso, dviejų balsų, arba mišraus choro. Pajėgesni chorai kai kur ras balsų pasiskirstymus net iki 7, o mažiau pajėgesni chorai iš tu septynių pasirinktų pagal savo balsus tik keturis. Vargonininkas mišraus choro vietas turės groti vargoniškai, o ne vokališkai: vienas ir tas pačias gaidas, pažymėtas aštuntinėmis, ne spaudyti, kaip ant fortepijono kartu su skiemėnų tarimu, bet prispaudus jas laikyti, kaip reikalauja instrumento (vargonų) savybės.

Aplamai, šios naujos Budriūno Mišios tikrai yra naujos, rašytos jaunimui. Tenka palinkėti, kad jaunimas jas pamiltų ir drąsiai lietuviškai giedotų Aukščiausiojo garbei.

Kertinė Parasta

DIALOGAS TARP CIVILIZACIJŲ

Kultūrinės problemos naujoje enciklikoje

Gyvename ypatingame kultūrų, civilizacijų susikryžavi-mo, įtampų, net ir grumtynių laikotarpyje. Nedaug pasaulyje tėra tokių centrų, kur taip gausiai susibėgtų informacijos ir iš rytų, ir iš vakarų, iš pažiausių valstybių ir iš labiausiai atsilikusių, iš laisvojo pasaulio ir iš atkirstųjų už geležinės uždangos, kaip tas tarptautinio stebėjimo postas, šimtmečiais veikias prie šv. Petro karsto.

Dėl viso to popiežiaus Pauliaus VI žodis naujausioje enciklikoje "Populorum Progressio" susilaukė tokio susidomė-jimo, kad net liberalinė spau-da ją vedamuosiuose komenta-viu, kai kurie pasaulinio masto dienraščiai net ištaisai ją per-spausdindami.

Enciklika turi stiprų žodį ir kultūriniais klausimais. Ji įžvelgia naujus milžiniškus pasikeitimus pasaulyje, kas iš-reiškama šiais žodžiais: "Konfliktas tarp tradicinių civilizacijų ir tarp naujų pramoninės civilizacijos elementų lau-žo struktūras, kurios nesusi-derina su naujomis sąlygo-mis".

Enciklika atsižvelgia ne tik į civilizacijų, bet ir į generacijų konfliktus, kurie darosi kas kart rimtesni, nublokšdami net į tragišką dilemą: "Ar laikytis senųjų institucijų ir įsitikinimų ir atsisądėti pažangos, ar pasisavinti išorinę techniką ir civilizaciją, atmetant su pra-eities tradicijomis ir jų sukurtus žmoniškumo lobius... Dažnai moralinė, dvasinė ir religi-nė praeities parama atstumia-ma, neužtikrinant jokių garanti-jų naujame pasaulyje".

Rezultate — susidaro pavojus būti nublokštiesiems į tokį mesianizmo tipą, kuris teikia viltis, bet kuria iluzijas. Iš to iškyla ryškūs pavojai: prievar-

tinė minių reakcija, sukilimų agitacijos, palinkimas į totalitarines ideologijas.

Suminėjęs, kad Bažnyčia, per savo misionierius, visada buvo gerovės, kultūrinės pažangos, ūkinio progreso nešėja, net labiausiai atsilikusiuose kraštuose, popiežius pabrėžia, kad mūsų dienų proble-mos reikalauja koncentruotos akcijos, paremtos ryškiu įvel-gimu visų ūkinį, socialinių, kultūrinių ir dvasinių aspektų. Pati Bažnyčia, nesikišdama į politiką, ieško tik vieno — draugiškoje dvasioje tęsti dar-bą Kristaus, kuris atėjo į pa-saulį liudyti tiesą. Bažnyčia gyvena istorijoje, todėl ji tiria laiko ženklus ir stengiasi juos interpretuoti Evangelijos švie-soje. Gyvendama tomis pačiomis kilniausiomis žmonių aspi-racijomis, ji nori pateikti glo-balinę žmogaus ir žmonių rasės viziją, o jos pagrindu yra štai kas: pažanga negali apsi-roti tik ekonominiu augimu. Ji turi būti pilnutinė, tai yra kultivuojanti kiekvieno žmo-gaus ir tai pilną viso žmogaus gerovę. Negalima atskirti ūki-nių reikalų nuo žmogaus, nei dvasinės pažangos nuo civili-zacijos, kurioje ji bręsta. Ta-čiau ką mes laikome svarbiau-siu, tai — žmogus, kiekviena žmonių grupė, visa žmonija, — sako Paulius VI.

Dievo plane žmogus yra pašauktas pažangai ir savo pilnutiniam atlikimui paskirties, jam Tvėrėjo nubrėžtos. Apdo-vanotas protu ir laisve, jis atsakingas dėl savo tos paskirties išpildymo, kaip jis atsa-kingas ir dėl savo išganymo. Savo prigimties dovanas jis turi harmoningai praturtinti asmeninėmis pastangomis, siekiant tobulybės. Jausdamasis su Kristumi, gyvybės šaltiniu, žmogus pasiekia naujo savęs iškelimo į transcendentinį (antgamtinį) humanizmą, teikian-tį jam aukščiausiąjį galimą tobulumą.

Prisiminęs dalinimąsi kultū-rinėmis vertybėmis, popiežius iškelia dramatinę jaunų studiozų situaciją: skaudu galvo-ti apie gausius jaunus žmones, atvykstančius į pažangiuosius kraštus gauti mokslu, išsilavi-nimo, kultūros, kuri juos pa-darytų labiau kvalifikuotais tarnauti savo tėvynei, ir kurie tikrai gauna aukštos kokybės formavimą, bet kurie taip dažnai praranda pagarbą dvasi-nėms vertybėms, kurios dažnai galėjo būti rastos, kaip bran-gus paveldėjimas, civilizacijo-se, kuriose jie buvo išaugę.

Paulius VI iškelia naują įdomų sumanymą — dialogą tarp civilizacijų. Enciklikoje jis rašo: "Tarp civilizacijų kaip ir tarp asmenų, nuosirdus dia-(Nukelta į 2 psl.)

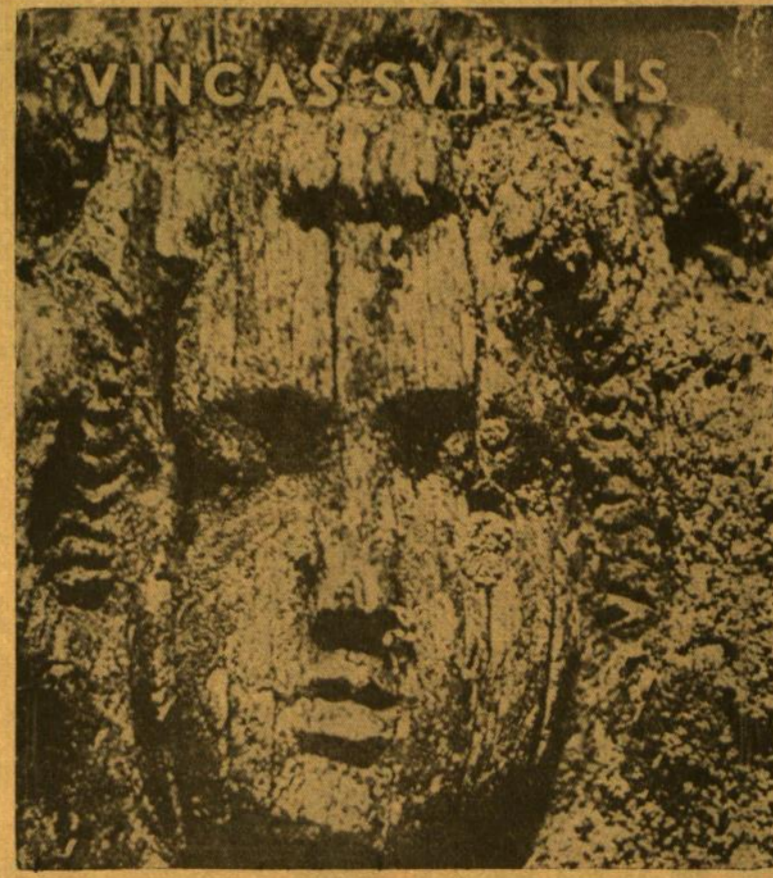
Šiame numery:

- Dialogas tarp civilizacijų.
- Svirskis — piligrimas — menininkas
- Broniaus Budriūno mišios šv. Kazimiero garbei.
- Tautinis romanas iškelia rašytoją.
- Albino Baranausko eilėraščiai.
- Arturo Toscanini — muzikas.
- D. Brazytės - Bindokienės novelė.
- Su "Trečiaja moterimi" susipažįstant.
- Partija nepatenkinta naujaisiais sovietų rašytojais.
- Naujoji ir atėties muzika.
- Kultūrinė kronika.
- Moterų gyvenimas.

Vincas Svirskis

Šv. Jonas Nepomukas

Vinco Svirskio monografijos viršelis

SVIRSKIS - PILIGRIMAS MENININKAS

(Atkelta iš 1 psl.)

buvo skirtas įkasti į žemę ("van duo medžių taip nekyla į viršų, ilgiau nepūva"), o drūtgalį jam buvo daugiau medžiagos figūroms, ornamentams, kuriuos jis išskaptuodavo iš to paties medžio, dėl to jo kryžiai labai skyrėsi nuo kitų.

Savo skulptūrinėje kūryboje Svirskis reiškė gilų ryšį su lietuvių kaimu. Sakysim, sunku jam buvo caro priespaudoje vaizduoti vargo mokyklą, bet savo kryžiuje jis išskaptavo, kaip šv. Ona moko šv. Mariją. Tai buvo lyg prototipas P. Rimšos "Lietuvos mokyklai". Ir jo kryžiuose vietomis atliepė lietuviškų prieklėčių puošmenos, kaimo bažnytylių, varpinių ornamentinių motyvai, o ypač to laikotarpio bažnytinio meno barokinė kryptis.

Barokas ir liaudies menas, atsispindėjęs Svirskio darbuose

Knygos autorė labai iškalbingai aptaria baroką: "Tai baletas su miestų aikštėse šokančių žirgų paminklais, judėjimo teatras, kuriam prireikia diagonales, talpesnės už aukštį ir plotį. Jis paneigia statiką ir simetriją, įteisinga asimetrišką kaprizą, nori darnumui paversti chaosą"; baroko tvariniai "žaidžia šešėlių kontrastais, suskamba optinio simfonizmu" (105 psl.). Bet Svirskio kūryba yra liaudies meno viršūnė, meno, apie kurį I. Kostkevičiūtė sako, kad "čia nesunku patikti archaiskius pirmakščių žmogaus meninės kalbos formas, egiptietiška statiką ir ramybę, asketišką gotiką dvasingumą, barokinę di-

namiką, naivųjį realizmą" (114 psl.).

Surado skulptūros ir architektūros darnų jungtį

Ir Svirskis čia buvo, kaip autorė sako, michelangeliškos jėgos kaimo fenomenas, kuris "drąsiau išėjo į erdvę, apvaldė didelius tūrus, ryškiau, negu kiti dievdirbiai, surado savaimingą skulptūros ir architektūros dermų jungtį" (100 psl.). Jis kryždirbystėje principus savaip perfrazavo, kūrė naujus junginius, ieškojo naujų atradimų. O sukūręs jis stengėsi kryžius patalpinti į parinktas vietas. "Jo skulptūros stovi medžių ir krūmų tankmėje, jos nejučiomis ima skambėti su aplinka vientisu unisonu, — tiek čia gyvosios gamtos formų" (111 psl.). Svirskis dirbo ten, kur buvo kviečiamas. Lyg senovės trubadūras jis, neturėdamas pastovios gyvenamos vietos, kūrė keliaudamas iš kaimo į kaimą, tapdamas menininku - piligrimu.

Knygos žodžiumas

Si knyga tai talentingiausiai paruošta lietuvių dievdirbio monografija. Kitos panašios mes neturime. Autorė ne tik ryškiai meno studiozė, bet ir turtingo žodžio rašytoja. Ji įveda visą eilę taiklių sąvokų ir žodžių, pvz. socialinių, moralinių klodų, religinių pažiūrų samplaika (18 psl.), daugiadienybė (19 psl.), politeizmo reikšmė, skulptorius nebuvo šventėiva (65 psl.), linksma vakaronė (68 psl.), menininko kūrėjo poreikis (72 psl.). Vietomis tiesiog į savo

Vincas Svirskis Sopulingoji Dievo Motina

knygą perkelia liaudies posakį. P.vz. ant valgio buvo neišrankus (63 psl.).

Apskritai, ši knyga yra vertingas kultūrinis įnašas į šimtmečiais saugotiną lietuviškųjų veikalų lentynas.

Tormozuojamoji liaudies kūryba

Taigi šis leidinys parodo, kiek daug talentingas liaudies menininkas gali pasiekti nors ir sunkiose sąlygose, bet turėdamas

laisvę savo kūrybai. Iš kitos pusės taip pat galime ryškiai pastebėti, kokių nuostolių liaudies meno kūryboje galime susilaukti, kai sovietinė okupacinė administracija varžo ir sunkina lietuviškųjų kryžių statymą, kopytelių plitimą, paversdama juos tik muziejiniu eksponatu, juos tik konservuodama, bet tos liaudies kūrybos šakos ne tik neskatindama, bet net tormozuodama.

TAUTINIS ROMANAS IŠKELIA RAŠYTOJĄ

Kai autorius laimi pripažinimą, vaizduodamas Amerikos graikus

Koks literatūrinis veikalas iškels lietuvius ir atneš jįms pripažinimą plačioje pasaulio visuomenėje? Reik manyti, kad anksčiau ar vėliau lietuvių romanas galės įvykdyti tą prasišaukiamą literatūros pasaulin. Bū tu įdomi anketinė statistika, koks mūsų romanas yra vertas tokio pripažinimo

Kitas klausimas, vertas ilgėsių diskusijų: kuris iš mūsų rašytojų galėtų parašyti tokį romaną, patraukiantį literatūrinio pasaulio dėmesį. Dažnai apie tai galvojau, todėl visada norėdavau skaityti raštus tokių rašytojų, kaip Harry Mark Petrakis, rašančio išimtinai apie savo tautiečius graikus. Jis ir šiuo laiku yra parašęs knygą, kuri, atrod, pripažinta verta literatūrinio pasaulio dėmesio.

Kritikai gerai vertino ir jo pirmąsias knygas ("Lion At My Heart", "The Odyssey of Kostas Volakis") kaip tautinius veikalus, kuriuos skaityti tik besidomintieji graikais. Žinomas žurnalas "The Critic" pripažįsta, kad Petrakis dabar jau išėjo į Amerikos plačiąją romanų rinką su knyga "A Dream of Kings". Kai kurie kritikai mano, kad Petrakis, galės čia lygintis su William Saroyan, Pietro Di Donato ir Meyer Levins, jei jis ir toliau taip rašys, kaip jis yra parašęs naująsias savo knygas "A Dream of Kings".

Ar norėtume juo didžiulius? "A Dream of Kings" yra tikrai stiprus veikalas ir jojo vyriausias herojus yra Leonidas Matsoukas, kuris prilygsta visiems populiariausiems charakteriams šių dienų romanuose. Veiksmas romane yra taipgi labai stipriai išvystytas, o drauge ir privatus gyvenimas irgi gana išsamiai klostomas šio romano puslapiuose. Pats autorius čia be galo įdomus žmogus, kurio erotinė gyvenimo dalis beveik dominuoja visą veikalą.

Kiti įvykiai dar būtų galėję išskirti Matsouko stiprų vyriškumą, nes jis pats jaunystėje buvo sėkmingas ristikas. Jojo

P. P. ČINIKAS, MIC

Kai Leonidas Matsoukas kalba, manytum, kad autorius neapsakomai sklandžiai rašo graikų kalba, bet tik angliškais žodžiais. Graikiški išsireiškimai taip švelniai tampa angliški išsireiškimai, kad romanistas tiesiog stebina šiuo savo nepaprastumu. Veikėjai romane yra tokie graikiški, kad reikia tik stebėtis autoriaus savo tautos žmonių giliu pažinimu. O kai atsimini, kad rašytojas yra Amerikoje gimęs ir augęs, tai nustebimas dar padidėja.

Petrakis yra pradėjęs rašyti romanus dar neseniai. Didelę dalį savo raštų jis yra paskyręs trumpoms novelėms. Dėl to, tur būt, jis dabar galėjo tokį plačios apimties romaną suglausti į 178 puslapius.

Leonidas Matsoukas autorius vaizduojamas kaip sūkelis, kuris vadovauja biurui ir pasižada padėti žmonėms įvairiausiuose reikaluose, pranašaujant iš raiškų delnuose, aiškinant žvaigždžių reikšmę, patariant vyrams ir moterims jų šeimyniniam gyvenimui ir t. t. Jo deganti aistra — rizikuojamas arklų lenktynėse ir lošimas kortomis.

Kiti įvykiai dar būtų galėję išskirti Matsouko stiprų vyriškumą, nes jis pats jaunystėje buvo sėkmingas ristikas. Jojo

žmona taipgi kilni moteriškė, bet ta ypatingai iškeljama jau tik romano pabaigoje.

Romane pasirodo taipgi ilga eilė įvairiausių žmonių — knygogon įneša humoro ir sklandžiai sukirpto veiksmo. Įvykių vieta yra Chicago, tad čikagiečiams šis romanas yra dar įdomesnis. Bet baigus skaityti šį romaną, reikia ir pagalvoti, ar Chicago graikai tikrai gali didžiulius tokiu veikalą?

Amerikietiškas Zorba

Cicero, vienas iš Matsouko gerų draugų, vienu atveju taip išsireiškia apie jį patį: "Tu esi žmogus, kurį dievai paskyrė amžinam pražuvimui, begalinei nelaimėi. Vis vien tu priimi tam likimo bausmes ir paverti jas į laimėjimus... Tu niekad nesi nugalėtas ir pasilieki laisvas".

Toks apibūdinimas Matsouko gyvenimo maždaug nušviečia jo veiklą ir aplinką. Ne biuras jam atneša pajamas, bet kortos ir kauliukai. Matsoukas randa ir

Kitas graikas rašytojas, Paul Chavchavadze, išleido knygą, užvardintą "Father Vikenty". Šioji knyga irgi puikiai vaizduoja graikų šeimos gyvenimą, tačiau knygos centrinis asmuo, pravoslavų kunigas Vikenty, autorius išjuokiamas ir kal kurie tautos papročiai išniekinami.

Autorius yra čikagietis

Šiuo laiku tenka skaityti kitą knygą apie graikus: "The Mask of Apollo", kurią parašė Mary Renault. Ji rašo jau kelintą knygą, medžiaga imdama iš graikų mitologijos. Rašo taip realiai, kad reikia tik stebėtis, kaip ji gali taip plačiai šią sritį aprėpti. Dialogas knygoje toks

natūralus, kad ir pačios Graikijos graikai gali juo didžiulius.

Tačiau Petrakis šioje literatūroje jau yra už visus kitus pranašesnis. Seniai jau skaitau jo trumpesnius dalykus žurnaluose "The Atlantic", "Harper's Bazaar", "Chicago Sunday Tribune Magazine" ir kitur. Autorius jau yra ne viena premija laimėjęs ir jo trumpųjų apsakymų rinkiniai jau studijuojami mokyklose. Petrakis gyvena Chicagoje, augindamas trijų berniukų šeimą.

Vis vien, reikia pasakyti, kad malonu skaityti autorius, kurie moka rašyti romanus, vaizduojančius savo tautos žmones, ir pajėgia su tokiom temom iškilti ir amerikiečių knygų rinkoje ir skaitytojų širdyse.

• Kauno chirurgo ir kliniko garsas. Kauno klinikinė ligoninė, prof. dr. Jurgio Brėdikio vadovaujamoji širdies chirurgijos klinikoje kovo mėnesio vidury buvo padarytos dvi širdies vožtuvų pakeitimo operacijos. Dviem ligoniam (vienas iš Šiaulių, kitas iš Kėdainių) buvo išimti reumato iškreipti vožtuvai ir jų vieton įsiūti kiti, dirbtiniai. Abu ligoniai gerai jaučiasi.

Operacijų stebėti buvo atvykęs iš Maskvos prof. G. Solovjovas, kuris pareiškė (Tiesa, kovo 21), kad tokios operacijos neseniai pradėtos daryti Maskvoje, Leningrade ir Kijeve, ir jų jau atlikta apie 300, bet J. Brėdikio vadovaujamoji klinikoje esąs geriausiai pasirengęs kolektyvas, ir čia tokios operacijos gali būti atliktos "kuo sėkmingiausiai".

Prieš keletą metų dr. J. Brėdikis lankėsi Vakarų Europoje (tada dar tik rengėsi daktaro laipsniui), siekdamas susipažinti su širdies ir kraujagyslių operacijoms vartojamoms medžiagomis. Vėliau suorganizavo tokių medžiagų gamyklą Kaune. Dabar J. Brėdikis yra minėtos klinikos vadovas ir profesorius Kauno Medicinos institute. (E.)

P. ŠILEIKIS, O.P.

Ortopėdas, Protėzistas
Aparatų, Protėzų, Med. bandžai, Spec. pagalba kojoms (Arch. Suptoria) ir t. t.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PROspect 6-5084
Val. 9-4 ir 6-8, Šeštad. 9-1

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val. kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Šeštadienis 10-11 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Rez. telef. WA 5-5076

DR. K. G. BALUKAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS.
GINEKOLOGIŠKĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Road (Crawford) (Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirmas ligonius pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti HU 8-2222

DR. S. BIEŽIS

CHIRURGAS
Valandos. Kasdien nuo 1 iki 5; trečiadienis uždaryta. Antradienis ir penktadienis vak. nuo 7 iki 9 val.
Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel. PROspect 8-1717
Resid. 3241 West 66th Place
Tel.: REPUBLIC 7-7886

DR. S. BIEŽIS

CHIRURGAS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampus 63-6108 ir California
Val.: kasdien nuo 6-8 val. vak.
Šeštad. 2-4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WA1brook 5-3048

DR. G. K. BOBELIS

Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 N. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois
Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233

PETER T. BRAZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9 antr., penktad. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.
Tel. ofiso HE 4-5758; rez. HI 5-3225

DR. S. ir M. BUDRYS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Rendra praktika ir Akcija
2751 West 51st Street
Valandos: pirm., antr., ketvirt. ir penktad. 2-9 val. v.
Šeštad. 18 v. r. iki 1 v. popiet.
Ligonius priima pagal susitarimą.

KERTINĖ PARAŠTĖ

(Atkelta iš 1 psl.)

logas tikrai kuria broliškumą. Pažangos pastangos suartins tautas siekimui tų tikslų, kurių laimėjimui dirbama bendrai visų — jei tik visi — pradedant vyriausybeimis ir jų atstovais, baigiant ekspertais — yra persiėmę broliška meile ir veikia vedami nuoširdaus noro kurti civilizaciją, paremtą pasaulio solidarumu. Tada prasidės dialogas, paremtas žmogumi, o ne prekėmis ar specialybėmis. Dialogas bus naudingas, jeigu jis atneš žmo-

nėms, kurie tuo pasinaudos, pažangos ir dvasinio augimo priemonės, jei technikai veiks kaip auklėtojai, jeigu teikiama mokymas bus būdingas tokiu kilniu dvasiniu ir moraliniu tonu, kad jis garantuos ne tik ekonominį, bet ir humaniškąjį progresą. Šitaip pagrįsti santykiai išliks net ir tada, kada pasibaigs pagalbos teikimo programos. Kas nematytu, kokios reikšmės visa tai turės pasaulio taikai?"

J. Daugl.

Ofiso 735-4477; Rez. PR. 8-6960

DR. E. DECKYS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road
"Islando namų susitarim."

Rez. GI 8-0873

DR. W. M. EISIN-EISINAS

Akušerija ir moterų ligos
6152 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6867

DR. B. GAIZIONAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak. Šešt. 13-4 v. p. p. Trečiadienis uždaryta.

Ofiso tel. PR 8-2220

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 12 iki 3 v. ir nuo 5 iki 8 v. v. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960

DR. E. JATULIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val: kasdien nuo 6 iki 9 v. v.; šešt. nuo 9 iki 13 val.; arba susitarus.

Ofs. PO 7-6000, Rez. GA 8-7278

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta.

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 3-1881

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Ofiso 585-2525 Rez. TR 3-0281

DR. ALG. KAVALIŲNAS

VIDAUS IR KRAUJO LIGOS
5540 So. Pulaski Road
Pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 2-4 ir 6-9 ir pagal susitarimą.

Tel. RELiance 5-1511

DR. WALTER J. KIRSTUK

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvius gydytojas)
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 v. p. p. 6-8 val. vak. Šeštad. 12-4 val. trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 3-4189

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienį. Šeštadienis/12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KODIKŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALYBĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p. Šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1188
Rez. tel. 339-2919

DR. MARIJA LINAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HElock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso PR 8-7773 Rez. PR 6-4752

DR. A. MACIUNAS

CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirmad., ketv. 5-8 val., antrad. ir penkt. 1-4 val. Pirminėja tik susitarus

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-5 v. v. Šeštad. 9 v. r. 2-3 v. p. p.

DR. A. PUSTELNIKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Tel. ofiso PR 6-7800; Namų 925-7699
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1-3 v. p. p. Išskyrus trečiadienį

Tel. 423-2660

DR. E. RINGUS

RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.

Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir šešt. 8 v. r. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS

SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Prieš šv. Kryžiaus ligoninę
VAL. pirmad., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadienis ir kitu laiku susitarus telefonu:
Telef. REPUBLIC 7-2290

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.

Tikrina akis ir pritaiko akinius. Keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7581
VAL.: 1 v. p. p. iki 8 v. v. kasdien. Trečiadienis uždaryta; Šeštadienis nuo 10 v. r. iki 1 val. popiet.

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ PŪSLES IR PROSTATOS CHIRURGIJA
Ofisas 2454 West 71st St.
Val. antrad. nuo 2-5 popietę ketvirtad. nuo 6-8 vak.
Ofiso telef. 776-2380
Rez. telef. PR 9-6730

DR. ALDONA ŠIMKUS

AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 S. Cicero, Oak Forest, Ill
Kabineto tel. 687-2020
Namų tel. 839-1071
Vizitai pagal susitarimą.

DR. J. J. SIMONAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4265 W. 63rd Street
Ofiso tel. RELiance 5-4410
Rez. tel. GROvehill 6-0617
Valandos pirm., ketv., penkt. nuo 12 iki 3 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas. 2750 West 71st Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 2-8 v. v., penkt. 10-12 v. r. 2-8 val. vak. Šešt. 1-4 v. v. Sekmad. ir trečiad. — uždaryta.
Rez. tel. WA 5-3099.

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROspect 8-1223
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštad. 2-4 v. popiet. ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6195

DR. V. TUMASONIS

CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirminėja ligonius tik susitarus
Val.: 2-4 p. p. ir 6-8 v. vak. Treč. ir šeštad. uždaryta

Telefonas 6-Grovehill 6-2823.

DR. A. VALIS-LABOKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2524 West 69th Street
Valandos: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. vak. Šeštadienis 1 iki 4 val. Trečiadieni uždaryta.

Tel. PROspect 6-9400

DR. ONA VAŠKEVIČIUS

(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6648 S. Albany Ave.
Val. pirm., antrad., ketv. 6-8 v. vak.; penkt. ir

ARTURO TOSCANINI - MUZIKAS

Pluoštas minčių jo 100 metų gimimo sukaktį minint

SAULĖ JAUTOKAITĖ

Siemet sueina lygiai šimtas metų, kai gimė pasaulinio garso dirigentas **Arturo Toscanini**, kuris, gal būt, pirmasis pajėgė iškelti dirigento svarbą į tokias aukštumas. Prieš tai dirigentu būdavo dažniausiai patys kompozitoriai, kaip Berliozas, Weberis, Wagneris, Mahleris ir R. Straussas. O tačiau Toscaninis vien tik savo menišku dirigavimu įamžino savo vardą muzikos pasaulyje.

Arturo Toscanini gimė 1867 m. kovo 25 d. Parmoje, netoli Milano, Italijoje, paprastų kaimiečių šeimoje. Šioje šeimoje anksčiau nebuvo pastebėta jokio muzikalumo. Arturo buvo vyriausias iš keturių vaikų, turėjo tris jaunesnes sesutes. Būsimasis dirigentas baigė 1885 m. Parmos konservatorijoje violončelės, piano ir kompozicijos klases. Diriguoti pradėjo ne Italijoje, bet Pietų Amerikoje, Rio de Janeiro mieste. Tai įvyko 1886 m., dar jam esant tik dešimties metų. Ten gastroliujančiai italų grupei, kurioje Toscanini grojo orkestre, po dviejų nepasisekusių spektaklių brazilietis dirigentas Miguez atsisakė diriguoti. Nesant kam pakeisti dirigentą, Toscaninis, draugų paragintas, pirmą kartą išėjo diriguoti iš atminties Verdi "Aidą". Iš viso čia jis išdirigavo aštuoniolika spektaklių. Sugrįžęs į Italiją, niekas Toscaninio išskėstomis rankomis nelaukė, kas ten toli atsitiko Rio de Janeiro, niekam didelio įspūdžio nepadarė. Toscanini vėl, pasiėmęs savo violončelę, sugrįžo į Milano La Scala operos orkestrą groti Verdi "Otello" premjeroj.

Vėliau jam buvo pasiūlyta diriguoti provincijos miesteliuose, tada Toscanini jau ir užbaigė savo, kaip violončelisto, karjerą. Po dvylikos metų dirigavimo provincijoje, stabtelėjo Romoje. Iš čia jam atiteko La Scala operos muzikinė administracija. Vos trisdešimt vienerių metų sulaukęs, Toscaninis pasiekė pačią aukščiausią vietą Italijos muzikiniame pasaulyje. Nuo čia prasidėjo šio energingo dirigento ilgas ir našus 70 metų muzikinio darbo kelias.

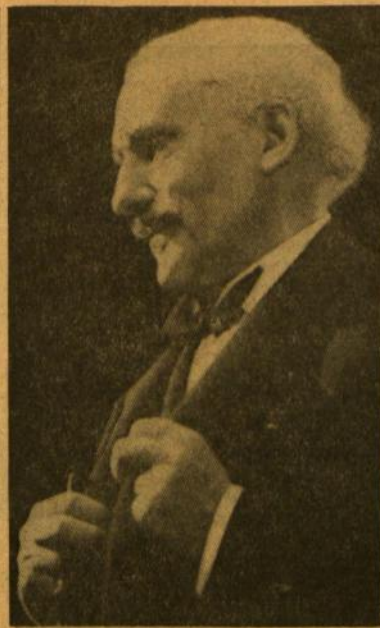
Savo dirigavimo karjeros pradžioje, vadovaudamas La Scala operai, Toscanini, galima sakyti, buvo Italijoje germaniškosios muzikos apaštalas. Kad Milano operos lankytojų muzikinis skonis neužsibaigtų su "Meiglių širdimis", Toscaninis kiekvieną sezoną stengdavosi pastatyti Wagnerio ir Mozarto operas. Nors La Scala operos žiūrovai ir rodydavo nepasitenkinimą vokiečių kompozitoriais, tačiau Toscaninis dar labiau juos akcentavo, ypač nacių laikais, įtraukdamas Wagnerį į repertuaro sąrašą, įrodė jo genialų universalumą. Bet ir čia jam neteko ilgiau pabūti. Toscaninis La Scala operą paliko, nesutikdamas su jos vadovybe.

Tuo metu ten dar buvo mada kartoti arijas, žiūrovams plojimai to pageidaujant. Toscaninis tam griežtai pasipriešino, sakydamas, kad kompozitorius to nepažymėjo librete. Kadangi Toscaninio vienintelis noras buvo kiek galima neuširdžiau pa-

tarnauti kompozitoriui, vykdant tik tai, ko įsakymus, dirigentas geriau atsisakė žymios vietos, bet nenusikalto autoriui. Toscanini tarnavo tikrai kompozitoriui, niekam kitam.

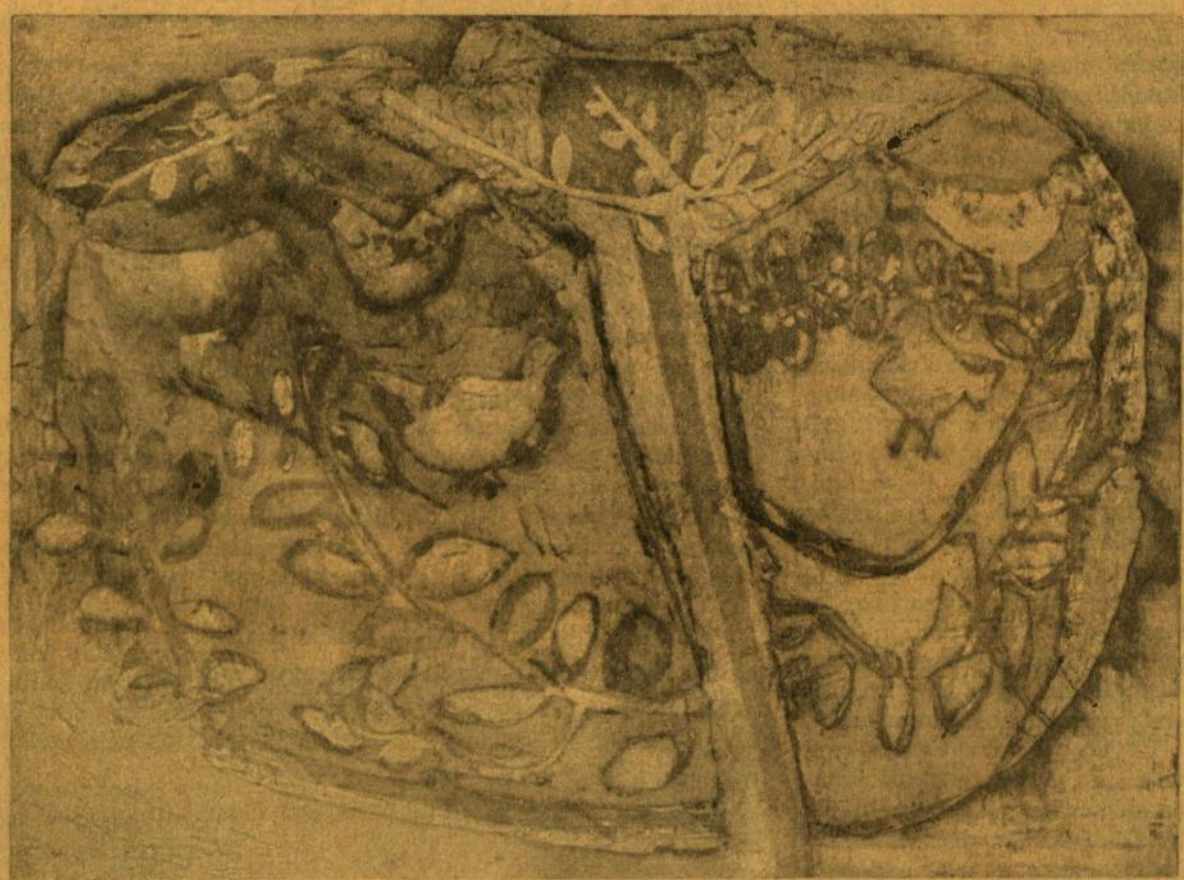
Nors jis La Scaloje dabar jau nedirigavo, bet vis tiek sekėdavo jos muzikinį kelią spaudos recenzijose. Ir labai apgalvėdavo, sakydamas, kad La Scala pasidarė tikrai antroji Metropolitan opera. Jam girdint, niekas nedrįsdavo paminėti Metropolitan vardo. Metropolitan jam reikė pasipinigavimo vieta, o ne rimtą operos teatrą. Toscaninis šioje operoje keletus metų vėliau dirigavo tikrai dėl to, kad tuo metu joje dirigentu buvo ir kompozitorius Gustavas Mahleris, garsus simfonistas, ypač žinomas savo "Prisikėlimo" simfonija.

Vėliau Toscaninis operos dirigavimą apleido, atsiduodamas vien tik orkestrinės muzikos atlikimui. Iš jo repertuaro matyti, kad dirigentas labiausiai mėgo romantikus Beethoveną ir Wagnerį, Verdį ir Brahmsą, dažniausiai koncertuose diriguoda-

Arturo Toscanini

mas šių kompozitorių kūrinis. Barokinio, klasikinio ir moderniojo periodo kompozitoriai jo labai neįaudino. Jis pats sakė, kad patenkintas yra tik tada, kada pasiekia devynioliktąjį šimtmetį. Ir todėl sakyti, kad Toscaninis buvo vienintelis ir geriausias dirigentas, būtų netiesa. Rodos tokio muzikalumo dirigentas galėtų diriguoti visų periodų muziką, tačiau tokių kompozitorių kaip Bachas, Handelis, Bruckneris, Mahleris, R. Straussas ir Griegas jis visiškai nedirigavo, o jei kartais kuo ir

Henrikas Blyskis

Pavasario giesmė — Ofertas (69 meno galerija, Chicago)

susigundė, tai labai retai. Jis buvo geriausias dirigentas tam tikros muzikos, taip kaip kitas gali būti vėl autoritetas kitos rūšies muzikos. Stebėtina, kad tokio temperamento žmogus buvo pirmas italas dirigentas, pakviestas į Bayreuth Wagnerio operų festivalį. Ten jis tačiau buvo vokiečių apkaltintas per lėtu Wagnerio muzikos atlikimu, kai tuo tarpu muzikos kritikai tvirtino, kad jis Verdžio operas diriguoja per greitai.

Wagnerio muzikinių dramų atlikimo jis nemėgo sceniniuose pastatymuose, o brangino tikrai jų koncertinę formą. Šio priežastis buvo, tur būt, ta, kad Wagnerio genijus pasireiškė pačioje muzikoje. Klausantis gi "Siegfriedo", tiesiog girdime medžių ošimą ir šlamėjimą. Ir įsivaizduokite, atidarius sceną, matome popierinius medžius. Ar tai nėra juokinga?

Gal didžiausias Toscaninio nuopelnas buvo vadovavimas jam specialiai suorganizuotam NBC simfoniniam orkestrui. Iš šio orkestro išgaudamas aukščiausią muzikalumą, radijo transliacijomis išgarsino klasikinę muziką šiame krašte. Šios radijo transliacijos ne tik supažindino su klasikinė muzika muzikos mėgėjus amerikiečius, bet taip pat ugdė šio krašto gerą muzikos skonį.

Koks šis gabusis dirigentas buvo privačiame gyvenime? Labai savotiškas ir originalus — tipiškai itališkas. Toscaninis buvo nepaprastai staigaus būdo. Jam tas pats žmogus vieną dieną buvo geriausias draugas, o kitą — jau didžiausias priešas. Ir tam jam didelės priežasties nereikėjo. Sakysim, jis buvo įsitikinęs, kad našlys negali vesti, neišnašlavęs tam tikrą metų skaičių. Vienam jo draugui čia ilgiau neištesėjęs ir per anksti vedus antrą kartą, Toscaninis jį laikė didžiausiu savo priešu, su kuriuo jau nebekalbėjo visą gyvenimą. Būdamas staigaus būdo, jis nuolat pykdavosi su operų ir simfoninių orkestrų vadovybėmis. Gal būt, dėl to jis mažiausiai dirigavo koncertus su pianistais ir smuikininkais, nes jų repeticijos dažniausiai baigdavosi susipykimu.

Bet Toscaninis buvo taip pat nepaprastai nuolankus žmogus. Visos pagyros, žodžiai "išklusis" ir "šaukusis" jį tikrai su-

Nuotrauka R. Kisieliaus

Albinas Baranauskas

ORO PRANEŠIMAS

Sviesa pro apdulėjusį langą
Išgirdo lašų žingsnius ant akmenų —
Pavasaris nekantriems jaunuoliams!
Prisideda karklių daina: "Trečiadienį
Drėgnai pakvips suodinos kalvės lubos,
Ir vėjas valgys mūsų pumpurus,
Tada, su aridžiu žolės ieškojimu,
Tada..."
Tada pabus storos įrištos knygos
Atsilusiose rankose su
Pageltusiais senelių meilės žodžiais,
Ištartais prie senojo režimo.

5 VAL. P. P.

Važiudami greituoju per m'škus,
Jie įkvėpė atsigaivelėjančios žemės kvapą
Keliuose vietose,
Ir, tur būt, dėl to
Vaizuotėje, sėdint ir šnekant,
Išleido ploną diegą poezija:
Ne poetų poezija, o
Pašvaistėje kamienų,
Ateinančios geros nakties
Prie atdaro lango
Ir burnose neragauto skonio. Kažkuris
Iš nedaug tepasakančių
Ištraukė iš kišenės
Pilką vakarinį laikraštį,
Tačiau nepradėjo skaityti.

Gyveno senelis, senelė ir turėjo hipopotama

DANUTE BRAZYTĖ - BINDOKIENĖ

— Labas rytas, ponias mokytoja! — linksni, energingi balsai iš visų pusių svaido pasveikinimus. Po kojomis čėža šlapi, parudę lapai. Skruostus glosto gaivinantis šalčio delnas.

Moteris nusišypso. Tai ją sveikina mokiniai. Mokytojos vardas toks neįprastas, bet malonus ir kupinas prisiminimų.

— Labas rytas, ponias mokytoja! — Ji linksni galva atsakydama. Kaip turėtų laikytis mokytoja? Rimtai? Draugiškai? O gal parodyti visą džiaugsmą ir nerimą, kurį atsineša šį rytą į mokyklą, įsprautą tarp nepaliesių dienyno lapų?

Vaikai renkasi ir renkasi. Koridoriuje triukšmas virsta vienu metu, galingu ūžesiu. Dauso ausis ir širdyje kelia bangų nerimą. Visi turi tiek įspūdžių po vasaros atostogų. Tiek pasakojimų. Tačiau didelė dalis sakinių ištariama angliškai. Jie smagiai slysta nuo įpratusio liežuviu. Tik mokytojoms priartėjus, vaikai stengiasi kalbėti lietuviškai.

— Ar jūs mus mokysite? — mokiniai su neslepia smalsumu apžiūrinėja naujai atvykusią. Jie čia jau kelinti metai. Jaučiasi tikri šeimininkai, turį teisę priimti ar atmesti.

— Perna! mes turėjome labai gerą mokytoja.

— Mes ją labai mėgome.

Naujoji mokytoja klausosi ir nemažiau smalsiai žiūri į pulką vaikų, kuriuos ji kiekvieną šeštadienį matys, mokys ir mėgins nuvesti į labai jiems abstraktų, lietuvišką pasaulį. Kokia atsakomybė! Kaip reikės pradėti? Moteris šypso, atsakinėja į klausimus ir jaučia nuovargio dunksėjimą smilkinuose.

— Aš čia pirmą dieną, — nusiskundžia nedrąsių akių berniukas, paspaudęs po ranka aplamdytą sąsiuvinį.

— Aš taip pat. — taria moteris ir jaučia beveik giminybę šiam nepažįstamam vaikui.

Skambutis suziria taip netikėtai ir aštriai, visi net pašoka. Ūžesys bematant virsta tik švelniu šlamėjimu. Vaikai jau įprantinti klausyti skambučio įsakymų. Jis reguliuoja didelę kasdieninio jų gyvenimo dalį.

— Teikis atsiūsti, Viešpatie, šventosios Dvasios dovanų... — monotoniškai murma keturiasdešimt balsų, nedaug kreipdami dėmesio į sakomų žodžių turinį ir prasmę.

— Teikis atsiūsti, Viešpatie... — kalba kartu mokytoja, ir jos sieloje kaupiasi toks nykus graudulys. Balsu, kad nepabirtų ašarų lašais. Ar ne užvakar kalbėjo ji maldą tokiu pat nerūpestingu, vaikišku balsu ir išsiblaškiusi akimis klaidžiojo už klasės langų...

— Sveikinu sugrįžusius mokyklon. Tik juos, kad visi turėjote malonias atostogas, pailsėjote, nes mūsų laukia dideli darbai.

Klase nušlama nepasitenkinimo murmesys, ir jauni veidai dirbtinai susiraukia. Mokytoja nusišypso ir kalba toliau.

— Pirmiausia susipažinkime. Jūsų čia tiek daug...

— Tiek daug! — pakartoja beviltiška mintis. — Kaip reikės suderinti šią ilgą pavardžių eilę su jų savininkais?

— Ponia mokytoja, koks jūsų paskutinis vardas?

— Lietuviškai mes nesakome paskuti-

nis vardas. Sakome pavardę, — paaškina mokytoja, truputėlį patenkinta savimi.

— Angliškai jūs sakote: pirmas vardas ir paskutinis vardas, tiesa? Lietuviškai pakanka sakyti vardą ir pavardę. Ar visiems aišku?

Klasė sutartinai linguoja galvomis. Mokytoja atskleidžia dienyną. Paskutinė eilė prie lango iškyla ranka.

— Ponia mokytoja, koks jūsų paskutinis vardas?

Kažkas sukikena. Kažkas garsiai nuskvatoja. Netrukus visą klasę užpila juoko potvynis. Klausėjas stovi visiškai pasimetęs, nesuprasdamas, kas atsitiko. Mokytoja nuveja užkreičiančio juoko pagunda, suramina vaikus ir vėl kantriai aiškina apie pavardes ir vardus.

Pirmoji pamoka praeina visai sklandžiai. Vaikams dar nenusibodo. Jie kupini vasaros įspūdžių ir kantrybės. Mokytoja patenkinta, kad neišsipydė jos būkštavimai, kad pranyko nerimas ir nepasitikėjimas savimi. Dabar bus gerai. Dabar ji jau gali valdyti klasę.

Tačiau per anksti džiaugėsi. Pamokoms slenkant, ji tai netrunka pastebėti. Pertraukų metu klasėje pilna vaikų: išdykusių, linksmy, triukšmingų ir mielių. Per pamokas jie visiškai pasikeičia, tarsi sulimpa į keistą vienatę, nepasiekiamą, nepralaužiamą. Pasaulis tampa griežtai padalinamas į dvi dalis: mokinius ir mokytoja. Vaikai sėdi mandagiai, neperžvelgiamais veidais. Jie, rodos, jau viską žino. Nieko naujo nepasakys. Jeigu ko ir nėra girdėję, tai klausytis neverta. Mokytoja jaučiasi lyg stovėtų prie uždarytų durų. Viduje linksma ir jauku, bet ji nežino, kaip ten patekti. Retkarčiais prasiverčia siauras plyšelis, bet ji nespėja įeiti. Mokytoja yra apkaltinta sąmokslu, nes kartu su tėvais pavėžė vienintelę laisvą, nerūpestingą vaikų dieną. Tiek daug įdomių dalykų galima daryti šeštadienį! Pavydžios berniukų akys

vis krypta į didžiulius klasės langus, už kurių nuskaidėjo rudens padangė ir aikštėje aidai linksni žaidžiančių draugų balsai. Jiems nereikia šeštadieniais mokykloje sėdėti. Jie neužjaučia, tik pašiepia...

Mokytoja supranta ir neįstengia apkaltinti. Ji tik trokšta kaip nors pasiekti savo globotinius, parodyti jiems šio pasiaukojimo prasmę. Pamokos neturi praeiti be naudos. Laikas čia brangesnis už auksą.

— Prašau pasakyti daugiau pavyzdžių su dvibalsiu ei. Galvokite!

Rankos pamažu ima tiestis į viršų. Labai nenoromis.

— Peilis.

— Eina.

— Steikas.

— Steikas nėra lietuviškas žodis!

— Bet mes visuomet taip sakome, kai kalbame lietuviškai...

— Aš norėjau sakyti beismentas. Tur būt, irgi netinka?

— Netinka. Sugalvok kitą žodį.

Žodžiai greitai išsisemia. Rodos, visi neblogai lietuviškai kalba, bet negali ar nenori atsiminti daugiau pavyzdžių. Pagaliau pakyla dar viena ranka. Mokytoja nudžiungta.

— Ponia mokytoja, man reikia išeiti...

— Prašau. Tik ne vienas.

Mokinys skubiai apsidairo. Pamoja pirštu draugui kitos eilės gale. Abiejų akyse sproginėja džiaugsmo kibirkštėlės. Koridorius ilgas, o pamoka jau nusibodo. Pasi-vaikščiojimą bus galima tęsti bent penketą minučių.

Tačiau mokytoja pastebi. Vietoje linksmo draugo ji kartu pasiūnia kitą, ramiai sėdėjusį berniuką.

Staiga klasėje ima siausti epidemija. Visiems reikia skubiai išeiti. Kyla rankos, lyg daigai po šilto lietaus. Veiduose perdėtas rūpestis, o išplėstose akyse skubus, neatidėliotinas prašymas. Pamoka sudūžta į mažas šukes. Nuskauba šūkavimai, juo-

kas, bėdesys. Mokytoja valandėlei paklysta. Tiek mažai tereikia, kad vaikų dėmesys pakriktų! Ji to nesitikėjo. Kaip dabar elgtis? Bausti, prašyti ar leisti? Jeigu šandien nebūtų pirmoji jos mokytojavimo diena...

Nuostabus vaikų radaras netrunka pastebėti mokytojos svyravimą. Jie to ir laukė. Naujoji mokytoja turi būti išmėginta įvairiose situacijose. Tai labai svarbu. Žinoma tada, kaip elgtis su ja visus metus.

Judresnioji išsienka iš suolų. Kažkas paleidžia popierinį lėktuvėlį pro atvirą langą. Du berniukai susikimba imtynėms.

Tačiau abejonės momentas jau praėjo. Moteris atsimena, kad ji ne vien mokytoja pirmą dieną mokykloje. Ji taip pat motina panašaus amžiaus vaikų. Jeigu mokytojai vaikų tvarkymo darbas neįprastas, tai motinai jis yra kasdieninė duona. Klasėje tvarka tuoj atstatoma.

Mokiniai dabar sėdi visai ramiai, beveik maldingai sudėję rankas prieš save ant suolų. Ramybė tokia maloni, net svaiginanti. Mokytoja jaučiasi laimėjusi. Pradeda vėl aiškinti pamokos turinį, pasakoti apie Lietuvą. Ji net jaunesnė už šiuos vaikus išvažiavo iš tėvynės, todėl pamokos turinys klostosi daugiau iš knygos, negu iš patyrimo. Su kikiu malonumu ji dabar užsidėję bent dešimtį metų, kad tik galėtų parodyti mokiniams savo akimis matytą Lietuvą!

— Aš buvau Vilniuje! — sakyti. — Aš rinkau gintarą Baltijos pajūry!

Visi mokiniai žino, kad gintarą išplaua jūros bangos. Tačiau jie nežino, koks nuostabus jausmas užvaldo, kad drėgname pakrantės smėlyje sugeltonuoja Lietuvos aukso gabalėlis; kaip kvėpia pušys vidudienio kaitroje ir lengvai šliaužia smėlio grūdėliai vėjo sįjojami... Reikia jiems pasakoti, kaip senos ir garbingos sostinės gatvėmis slankioja praeities vėlės ir ką pa-

(Nukelta į 4 psl.)

SU "TREČIAJA MOTERIMI" SUSIPAŽISTANT

Aloyzo Barono premijuota ji romanas perskaicius

LILE GRAZULIENE

Aloyzas Baronas, **TREČIOJI MOTERIS**. Premijuotas romanas. Išleido Lietuviškos knygos klubas 1966 m. Aplankas Giedrės Zumbakienės, užrašas Rim. Tvero. Leidinys 196 psl., 7 1/2 x 5 1/4 inč. formato. Kaina \$2.50, gaunamas pas knygų platintojus ir "Drauge".

Paimi knygą į rankas, ir iš pirmo puslapio į akis šoka žodis "Vietnamas". Ak, čia kažkas naujo ir intriguojančio, mūsų knygų lentynose dar tikrai nerandame! Skaitai ir, lapus verčiant, atsiskleidžia mūsų romanų gretose dar tikrai nesuaktų problemų svarstymas.

Romano fabula gana nesudėtinga, nors mums kiek ir nauja. Aldona ir Juozas Kėvenai, jauna bevaikė šeima, karo metais Vilniuje apsimą auginti, kaip savo vaiką vos metų amžiaus žyduka. Iš geto jis už atlyginimą išnešamas skalbinių maiše vieno lietuvių kareivio. Prie vartų sargybinis durkliu maišą patikrina, bet miego vaistų prišertas vaikutis nesukrūta. Kėvenams jis pristatomas irgi pavojingu momentu, nes ten svečiuojasi Juozo pusseserė su jos palydovu vokiečiu. Mykolui, pasirodo, tik perdurta kojelė, ir jis sėkmingai tampa Kėvenų sūnumi. Nuo čia prasideda vis didesnis abipusis vaiko ir auklės prisirišimas. Aldona neramina kiekvienas žydu šeimoms netiesioginis prisiminimas, kad Mykolukas tik laikinai jos. Aldona išvyksta į kaimą, o rusams grįžtant, visi trys pasitraukia į Vakarus. Karui pasibaigus, atsiranda Liuko tėvai ir po ketverių metų globos Kėvenai priverčiami Liuką atiduoti jo gimdytojams. Prieš išvykdamai Amerikon, Kėvenai dar kartą jį aplanko žydu stovykloje, ir tuo baigiasi ligotiniai jų santykiai. Amerikoj Aldona dirba slaugė darba, vyras pasilieka savo architekto profesijoj. Įsitaisto patogiai ir pasiturinčiai. Vartydama laikraštį, Aldona randa nuotrauką iš Vietnamo, kurioje ji tariasi matanti savo Liuką, dabar jau Amerikos kareivį. Atsinaujina jos senasis prisirišimas augintiniui. Laiškais sužino, kad tikrai nuotraukoje buvo jis. Liukas sužeidžiamas, o Aldona nuyksta jo aplankyti. Ligoninėj sutinka Liuko isterišką motiną ir kiek per saldžią sužadėtinę. Aldona grįžta nusivylus, bet pagaliau pamato, kad laikas ir jo nusiėnėstos buvusios sąlygos bei santykiai nesugražinami... ir ji nurimsta.

Knyga vaizduoja Lietuvos ir Amerikos gyvenimą pamainom: vis kas antrą skyrių prisiminimų keliu grįždama į Lietuvą. Priemonė nesudėtinga, bet padeda, nors ir dirbtinai, paatrinti knygų intriga. Pvz. sargybinis jau duria durklu... ir mes vėl keliems puslapiams grąžinami į dabarties gyvenimą. Arba, Aldona gauna ilgai lauktą laišką iš Vietnamo. Tačiau, skaitytojui laiško turinio nepasakius, toliau tęsiamas Lietuvos įvykių prisiminimas. Daug įtampos prarandama, jeigu eksperimento dėlei bandoma knygą skaityti ne duotąja, bet chronologine tvarka. Esmė gal tai nėra taip svarbu, bet primena devyniolikto šimtmečio romanas, kurie buvo dažnai rašomi ir spausdinami periodinėj spaudoj: autoriai negalėdavo atsipirti pagundai paskutiniam atkarpos sakiny heroją palikti ant tarpeklio kranto bešaukiančią pagalbos.

Didžiausias šio romano dorybės yra, tur būt, tai, kad užsimota spręsti mūsų išieivijos bent kelios aktualiosios problemos. Šių pirmoji būtų santykis tarp

išieivio ir jo naujai adoptuotos "tėvynės". Šią problemą autorius iškelia, pasitalkinęs Aldoną, kuri nuolat kalba apie savo ryšį su ją priglaudusiu kraštu. Ji, nors ir ne tikroji, vis tiek savo rūpesčiu ir įsipareigojimu tampa Liukui motina. Ši analogija turėtų verstti ir mus daryti išvadą, kad mus priglaudęs kraštas reikalauja ne tik mūsų dėkingumo, bet ir meilės ir rūpesčio jo reikalais. Kaip jokios analogijos negali žmogus simpatrocentiniai priimti, taip ir šioji turi nemažai klausukinių problemų. Net ir pati Aldona dažnai susipainioja šio klausimo svarstymuos. Už sveitintaučio išteklėjusiai vyro giminaitei įrodinėdama, kad vaikai turėtų augti lietuviškai, ji aiškina, girdi, nors Amerika yra mums ir antroji motina, bet ištikimybė priklauso ir pirmajai. Tačiau svarstydamas savo ir Liuko santykį, ji tą patį argumentą jau apverčia, sakydama, kad augintinis yra jos, kad tai yra jos motiniškoji teisė, nes tik ji Liuką augino, juo rūpinosi. Ir čia Aldona parodo savotišką savo minties išskrypimą. Ji nuolat kartoja, kad tikroji motina yra ne ta, kuri palieka sūnų ant kieno nors laiptų, bet ta, kuri jį pasiima ir augina. Tą argumentą ji naudoja pateisinti savo norui Liuką visai pasilaikyti ir tėvams jo negrąžinti. Bet kodėl ji nemato, kad Liukas gi nėra pamestinukas? Juk jį tėvai atidavė kitiems iš meilės, su skausmu tikėdami, kad sūnų gelbsti iš mirties nasrų. Tai nebuvo atsikratymas nenorimu vaiku, bet tik skaudus išsiskyrimas, kitos išeities neradus. Per ketverių metų Aldona prisiriša prie vaiko, bet jos prisirišimo naivus teisinimas ir bandymas Liuko tėvus kaltinti už jo atidavimą, atrodo, nerealaus ir neįtikintantis. Pergyvendama motinos skausmą, "sūnų" atiduodant, Aldona visai nesupranta ir pamiršta Liuko tikrosios motinos skausmą ir gal jos dar didesnę kančią, besitęsusią ketverių rūpesčio ir nežinios metus. Ir čia Aldona kaip tik pra-

Režisierius ir aktorius Vyr. Valiukas vaidinantis Vadą su E. Vaičiūliu — Kareiviu "Barzdos" repeticijos metu. A. Landsbergio forso premjera New York'e kartu su Ostrausko "Pypke" įvyksta balandžio 29 d. 8 v. v., Van Wyck Junior Highschool, 85—05 144 St., Jamaica, N. Y. Nuotrauka G. Naujokaičio

randa daug savo patrauklumo, nes akivaizdžiai atsiskleidžia jos aklas egoizmas.

Autorius iškelia romane ir mažumų problemą, kuri šiandien mums taip skaudžiai aktuali. Vokiečių - žydu santykis, karys yra Aldonos kaimynės nušaukietės sūnus. Čia vėl proga tą problemą prisiminti. Tačiau autorius giliau šio klausimo neįgildina — tai lieka tik patogi priemonė romano situacijai parvyrainti ir iškelti Kėvenų dorybes, nesgi jie sutiko net pavojaus akivaizdoje tą žyduką priimti ir globoti.

Prabėgoms autorius užkabina ir kitas problemas: abortų klausimą, jų psichologinę žalą motinai, duoda mūsų išieivijos visuomenės vaizdą, aprašomi šeštadienių vakarėliai, kuriuose

dominuoja tėvų didžiavimas ir amžinasis stikluokas (žinoma, nuolat pripildomas ir ištikimai tuštinamas), pateikiami pokalbiai politikos karo temomis.

Iš vaizduojamų charakterių mums daugiausia atsiskleidžia Aldona. Tačiau jos pasaulis gana lėkštas, šalia rūpesčio Liuko ir jo praradimu nedaug ką kito matome. Savotiškiausias yra Kėvenų šeimos gyvenimo vaizdas. Užventės knyga, gali savęs paklausti: apie ką jie savo tarpe kalbasi? Pasvarstai, vaizduotėj perbėgi jų šeimos laisvalaikio valandas ir turi atsakyti, kad apie orą. Retas jų pokalbis nesisūka apie šią temą. Jų gyvenimui, kaip ir jiems patiems, lyg ir trūksta trečiosios dimensijos, kuri juos pristatytų mažiau kartoniniais.

Knygos galas savotiškai apvilnia, nes išvystyta stipri įtampa nepateisina labai greito jos išrišimo. Kodėl, po dvidešimties metų "kamavimosi" Aldona staiga nurimsta, aplankius Liuką ligoninėj? Kodėl tik dabar (Nukelta į 7 psl.)

Gyveno senelis, senelė ir turėjo hipopotamą

(Atkelta iš 3 psl.)

sakoja skaidri trispalvė, plevėsudama Gedimino kalne.

Ji pradeda kalbėti stengdamosi prisiminti, kas tokio amžiaus vaikams įdomu. Atsargiai renka žodžius, kad būtų supras-ta. Klasė sėdi labai ramiai. Kalbėti lengva, net malonu.

Ūmai mokytoja pasijunta vėl stovinti prie uždary durų. Nors vaikai mandagiai klausosi, nei vienas žodis jų nepasiekia. Tarsi visi sėdėtų už stiklinės sienos. Jie dabar baudžia ją už griežtą tvarkos atstatymą, o gal tik vėl mėgina.

— Ne, taip negali būti! — nusprendžia mintimis. Žinoma, ji galėtų netrukdoma kalbėti toliau, o kita šeštadienį prirašyti dvejetukų visiems negirdėjusiems. — Tai būtų mano darbo atlikimas ir niekas negalėtų manęs apkaltinti. Darbo taip, bet pareigos — ne!

Moteris vos pastebimai šypteli. Jeigu jie nori žaisti, ji taip pat moka šį žaidimą. Tarsi nepastebėdama klasės negyvumo, ramiai kalba toliau:

— Lietuvoje labai aukštų kalnų nėra. Gyveno senelis ir senelė ir turėjo hipopotamą. Bet už tai visi kalneliai ir kalvos yra labai gražios.

Klasė nejudą. Mokytojos įtarimas pasitvirtino. Sakinys apie hipopotamą nuskrido ir jų nepalietė. Bet ne visai. Antrosios eilės viduryje pasigirsta prislopintas prunkš telėjimas. Kažkur klasės gale atsikartoja jo aidas. Štai kelios mergaitės mėgina paslėpti juoką delnuose. Tačiau negali paslėpti akių, kuriose švystoja linksmumas, lyg švento Jono vabalukai.

Kita mokinių dalis, kuri tikrai nesiklausė, ima dairytis ir jaustis nepatogiai. Jų draugai yra gavę kažką gero. Jie jaučiasi lyg nuskriausti, lyg apvilti. Ši nuotaika atsispindi veiduose ir dar daugiau prajuokina draugus. Tuo labiau, kad pati mokytoja juokiasi visai viešai ir draugiškai. Bendras juokas pamažu tirpina stiklo sieną. Visi lengviau atsikvepia. Dabar mokiniai klausysis. Ne visumet ir ne per ilgai, bet klausysis. Moteris lėtai pereina suolų tarpais. Niekas nepasakytų, kad tai lietuviškos mokyklos klasė, jeigu ne trispalvė su vytimis ant stalo, jeigu ne lietuviški žodžiai pamokoje. Klasė tik paskolinta, bet tai nesvarbu. Mokytojai dabar daug kas kitaip atrodo, lyg kažkokiems rūkams išsisklaidžius. Ji supranta, kad ne patalpa ir ne vieta sukuria tautos dvasią, o tai, kas išplaukia iš širdies.

— Kurie jūsų renkate pašto ženklus ar retus, senus pinigus? — paklausia atsiskusi į vaikus.

Pakyla rankų miškelis. Jeigu ne patys, tai vyresni broliai, seserys ar net tėveliai turi rinkinius.

— Jeigu jums kas duotų labai seną ženkluką ar centą. Tokį seną, kad kito tokio visame pasaulyje nėra. Kaip jūs jaustumėtės?

Atsakymai ritasi vienas per kitą. Dabar mokiniams įdomu. Jie čia pat su mokytoja. Kai kurie savo dovaną tuojau par-duotų, tačiau tokių mažuma. Kiti saugotų ją, didžiutęsi ir būtų labai laimingi.

— Kaip manote, ar toks daiktas būtų vertas daug pinigų?

— Daug!
— Dešimt tūkstančių!
— Milijoną!

— Aš jums pasakysiu, kad kiekvienas turite tokį, o gal dar didesnį, turta. Niekas kitas pasaulyje jo neturi. Ir gavote visai veltui, nors jis yra labai, labai brangus. — Mokytoja nutyla. Vaikai mustebę žvalgosi į vienas kitą, šnabždas. Spėlioja. Ji leidžia pagalvoti.

— Lietuvių kalba, mokiniai, yra seniausia gyvoji kalba pasaulyje. Ji senesnė už visus pašto ženklus, net už visus pinigus.

— Ponia mokytoja, tai niekad nebuvo senesnių kalbų?

— Buvo. Bet jūs mirusios. Niekas jomis šiandien nekalba. Mes gi lietuviškai kalbame. Rašome ir skaitome. Todėl lietuvių kalba gyva.

Išpūdis lygiai toks, kokio mokytoja tikėjosi. Ji leidžia vaikams klausyti, leidžia kalbėtis tarpusavyje.

— Jūs tikrai neišmestumėt į šiukšlių dėžę labai seno, reto pašto ženklą ar pinigą. Jūs taip pat neturite teisės pamiršti lietuvių kalbos. Kalba tik tol gyva, kol kas nors ja kalba ir myli. Kitaip ji miršta, kaip augalas, kaip žmogus. Visas pasaulis nustotų didelio turto, jeigu mes leistume numirti giai gražiai, senai kalbai.

Pasibaigia pamoka. Mokytoja jaučia nuovargį ir kartu tokį sielos pakilimą, kad galėtų dainuoti, šokti, kristi... Mokiniai atsivėlinka linksmi ir skubiai. Jiems svarbu atgauti nors kiek šeštadieninės laisvės malonumo.

— Ponia mokytoja, — taria berniukas, kuris taip pat pirmą dieną praleido klasėje, — man patinka mokykla, patinka vaikai klasėje. Bet labiausiai man patinka, kad jūs mus mokote...

Moteris užgesina šviesas ir lėtai, beveik su pagarbą uždaro klasės duris. Didiesnio turto iš pirmųjų pamokų ji negalėtų išsi-nešti.

MARQUETTE PARK -- AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE

80 MILIJONŲ PERSOKUSI BENDROVĖ

CHICAGO SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

6245 SO. WESTERN AVE.

CHICAGO, ILL. 60636

TEL. GR 6-7575

CHICAGO SAVINGS AND LOAN BENDROVĖ, viena tarptautinių krašto finansinių įstaigų, aptarnauja šios apylinkės gyventojus pavyzdžiai, saugiai ir pelningai jau virš 43 metus, visada prisilaikydama saugumo ir išmokėdama, palyginamai aukštą dividendą. Per paskutinius 10 metų Chicago Savings išmokėjo savo taupytojams virš 14 milijonų dolerių dividendų. Chicago Taupymo Bendrovė stengiasi būti stipri finansiskai ir teikti pačius geriausius patarnavimus savo taupymo ir skolinimo nariams.

Mes bendradarbiaujame su vietinėmis lietuvių organizacijomis, noriai prisidedami darbais ir finansais, kad galėtumėte pasiekti geresnių gyvenimo sąlygų. Kviečiame visus taupymo ir paskolų reikalais kreiptis į Chicago Taupymo ir Skolinimo Bendrovę, išaugusią į virš \$84,000,000 turto įstaigą.

CHICAGO SAVINGS BENDROVĖ kviečia visus lietuvius, ypatingai tuos, kurie dar nesate aplankę mūsų 84 milijonų dol. finansinės įstaigos, vienos įdomiausių visoje Chicagoje.

Atsilankę pamatysite gėlimis išpuoštą pirmą įstaigos aukštą. Laimės šaltinėj — Wishing Well, per kuri surenkama ir išdalinama kasmet įvairioms labdarinėms įstaigoms apie \$1,200.00. Pamatysite plačią žinomą didelį Chicago Savings Prezidentinį kambarį, kuriame yra vietos 200 asmenų ir kuris veltui duodamas organizacijų su-

STAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

1. Insured Family Savings
2. College Bonus Savings
3. Christmas Club Savings
4. Vacation Club Savings
5. Home Mortgage Loans
6. Home Improvement Loans
7. All Types of Insurance
8. Sell and redeem U. S. Bonds
9. Safety Deposit Boxes
10. Free Community Rooms for your organization meetings (Free Coffee)
11. Cash checks and pay all family bills with our special money

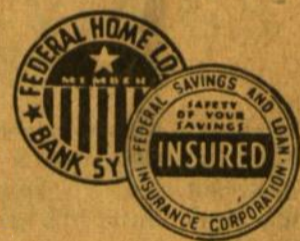
sirinkimams. Susirinkusiems veltui jame teikiame kavą. Šis kambarys yra išpuoštas dideliais Jungtinių Amerikos Valstijų prezidentų paveikslais ir trumpomis jų gyvenimo žiniomis. Pamatysite įvairių rinkinių kabinetą ir daug kitų įrengimų bei patogumų, kuriais per metų metus naudojasi mūsų taupymo ir skolinimo nariai.

Ypatingai kviečiame vaikų tėvus pradėti taupyti vaikų mokslui reikalingus pinigus. Mes turime specialų skyrį, kuriame taupomi mokslui reikalingi pinigai (College Bonus Savings). Šiame skyriuje laikomiems pinigams mokami patys aukščiausi dividendai, net iki 5%. Šiandien mokslas kainuoja nuo \$6,000 iki \$12,000 ir

- order checks. No service charge
- Two large Free Parking Lots to members.
- Free Theatre tickets two Saturdays monthly for your children and mothers
- Christmas party with gifts to College Bonus Members
- U. S. Postal Stamps Machine Service
- We sell Travelers Checks
- Save-by-mail Kits
- Notary Public Service

4 3/4%
METAMS

VISUOSE
TAUPYMO
SKYRIUOSE

Federalinės vyriausybės apdraudus įstaigoje visos taupymo sąskaitos apdraustos iki \$15,000.00

daugiau. Jei pradėsite mažais mėnesiniais indėliais taupyti nuo vaiko jaunų dienų, tai nei neapsižiūrėsite, kai sutauptysite mokslui reikalingus pinigus. Galite pradėti \$2.50, \$5.00, \$10.00 arba net \$25.00 sumomis į mėnesį. Kai padėsite 200 kartų po \$25.00, tai susidarys reikalinga suma. Tokiu būdu bus užtikrintas jaunimui reikalingas mokslas. Vaikams bus lengvesnė ir gražesnė ateitis, o tėvams ramesnė sąžinė. (Šio mokslo taupymo skyriaus nereikia sumaišyti su dabar garsinamu Certificatų taupymo skyriumi).

Valdyba, direktoriai ir visi tarnautojai Jūsų laukisme.

JOHN PAKEL, Sr., Prezidentas

PATOGIOS VALANDOS:

MONDAY 12:00 P.M.— 8:00 P.M.
TUESDAY 9:00 A.M.— 4:00 P.M.
WEDNESDAY Closed All Day
THURSDAY 9:00 A.M.— 8:00 P.M.
FRIDAY 9:00 A.M.— 8:00 P.M.
SATURDAY 9:00 A.M.—12:30 P.M.

PARTIJA NEPATENKINTA NAUJAISIAIS SOVIETŲ FILMAIS

Partijos ir jaunosios kartos kova. — Nepaprasta užsienio filmų sėkmė

VYT. ALSEIKA, Vokietija

Jau ne be tie laikai, kada sovietinės gamybos filmai buvo partinės propagandos įrankis ir kada filminė kūryba turėjo atspindėti "socialistinį realizmą". Pastaruoju metu vis daugiau kūrėjų pačioje Rusijoje siekia būti nepriklausomais ir parodyti tikrąjį sovietinės visuomenės veidą. Žinoma, tokie dešimtosios mūzos gaminiai, kaip ir visi užsienio filmai, masių tarpe turi sėkmės. Tačiau tai, žinoma, negali patikti partiniams ideologams. Kokios tos nepasitenkinimo apraiškos, galės padaryti kritišką sovietinės spaudos balsai.

Propagandos įrankis su 4 milijonais lankytojų

Pasinaudodami Instituto Sovietų Sąjungai tirti, Muenchene, duomenimis, štai, pacituokime filmų žurnalo "Iskusstvo kino" (Kino menas), 1966 m. nr. 5 mintis: jis nurodo į nepaprastą propagandinių atžvilgiu didelę filmų reikšmę, nes per metus Sovietijos kino teatrus aplanko daugiau kaip 4 milijonai lankytojų. Ligi 1970 m. numatoma įrengti 8,000 naujų klubų ir kultūros namų ir juose bus įrengti filminiai rodytoji aparatai. Filmų gamybos studijos 15-je respublikų per metus susuks apie 120 ilgametražinių filmų, tuo tarpu 25 studijos gamina tik dokumentinius bei kultūrinius, ar mokslo popularizacijos filmus, skirtus tiek kinams, tiek televizijos programoms. Turėdama tokią galingą propagandinių ginklą, partija susirūpinusi,

kad jis būtų kuo reikliausiai išnaudotas. Tačiau... labai daug gamintojų vietoje propagandos savo filmuose pasiūlo... tiesą, o tai esą kenksminga ypač kaimo jaunimui. 23-me partijos kongrese 1966 m. kovo mėn. nusiškrusta, kad sovietinė filmų pramonė užuot jaunimą auklėti komunistinėje dvasioje, ji... tik sujaudinti publikos protus ir širdis. Pagal minėtą maskvinį žurnalą "mūsų filmuose lengva įžiūrėti iškraipytą sovietinio gyvenimo vaizdą, abejingumą bei politinio nepasitenkinimo kultūravimą, nusistatymą prieš kolektyvus bei jų vadus... Taip pat paminėta, kad naujieji sovietiniai filmai net skiepia "svetimas idėjas" ir "buržuazinę ideologiją". Pareikštas nepasitenkinimas dėl per didelio užsienio filmų skaičiaus sovietų kinuose — "jų dvasia yra mums visiškai priešinga".

Jaunimas prieš partinius reikalavimus bei dogmas

Sovietiniai vadai reikalauja, kad filmų gamintojai vaizduotų harmonijos kupiną žygiavimą šviesios komunizmo ateities kelio. Tuo tarpu dabar partija nusiskundžia, kad pastarojo meto filmuose išryškintas konfliktas tarp senosios ir jaunosios kartos, o jaunimas vaizduojamas esąs nepatenkintas ir partijos linija bei jos reikalavimai. Vis dėlto didžiausios filminės studijos — "Mossfilm" direktorius A. Rekemčiuk "Sovietskij ekran" (1966 m. nr. 13) pripažįsta, kad įtampa "tarp tėvų ir vaikų buvo anksčiau, tebėra

Elenutė Bradūnaitė (koloratūrinis sopranas) ir Vytautas Nakas (bosas) Izos Motekaitienės dainavimo studijos vienaveiksnių operų vakare balandžio 1 d. Jaunimo centre, Chicagoje, dainuoja Gian - Carlo Menotti "Telefoną". Šie "Telefono" pastatymo solistai patraukė publikos dėmesį kruopščiai išlygintu vokaliniu partijų atlikimu ir kūrybingai išskiotomis vaidybinėmis detalėmis. Lietuvių foto archyvas

šiandien ir ji vyks visais šimtmečiais".

Peržvelgus 1966 metais sukurtus sovietinius filmus, galima priėti išvados, kad filmų gamintojai yra virtę žymiai labiau nepriklausomi, nežūrint priešingų partijos vadovų pageidavimų. Pavyzdžiui nurodomas filmas "Sparnai", jauno gaminio Septiko kūrinys — čia pavaizduojamas prekybos mokyklos direktorės Nadieždos Petručinos, Sovietų S-gos lidvyrės ir buvusios oro apsaugos kapitone, Antrajame pasauliniame kare numušusios 12 priešų lėktuvų, pergyvenimai. Pasirodo, kad toji Petručina nėra "pozityvus filmo herojus", ji pasirodo nesugebanti prisitaikinti prie naujojo gyvenimo, nei privačiame gyvenime, nei darbe ji negalinti parodyti savo teigiamų bruožų. Mokyklos auklėtiniai jos nemėgsta, dukte apleidžia namus, ji priverčiama mesti darbą. Kokia išvada? Filmo mintis priešinga partiniams reikalavimams, nes pagal juos karo didvyriai turėtų visiems šviesti pačiu gražiausiu pavyzdžiu.

Filmuose jaučiama net Hitchcock įtaka...

Partija nepatenkinta ypač to-

kiams filmams, kuriuose atsispindi originalumas ir labiau nepriklausomos pažiūros. Štai filme "Saugok savo automobilius" pastebima detektyvinių Vakarų filmų įtaka, net Alfred Hitchcock filminiai prašmatnumai, Robin Hood atgarsiai: pavaizduojamas jaunas tarnautojas, nakties metu vagias automobilius, juos parduodas ir visą pelną skiria vaikų namams. Tai sovietiško "Robin Hood tipo" — šaukia sovietinė partinė spauda. Iš tikrųjų, tai aštri sovietinės visuomenės satyra, nes įvairūs apskrūs prekeivis kaip tik apsaugojami įstatymo, o idealistai — didvyriai paleidžiami vienai bei sunkiai kovai su apskrūkais. Kituose filmuose taip pat pastebima sovietinio gyvenimo bei jo įvairių aspektų kritika.

Įdomu, kad ir patys gamintojai ir filmų kritikai vieningai pripažįsta, kad atsiremiant į vad. "socialistinio realizmo" reikalavimus filmai nuskumtų meno požiūriu ir virstų grynai propagandiniai gaminiai.

(Nukelta 1 7 psl.)

TOSCANINI - MUZIKAS

(Atkelta iš 3 psl.)

nervindavo ir supykindavo. Jis nemėgo, kai jį kas vadindavo dirigentu, nes norėjo būti tik paprastu muzikantu. Po operos spektaklių jis dažniausiai neišėdavo scenon nusilenkti. Užtat jam geriausiai patikdavo diriguoti Bayreutho Wagnerio festivalyje, nes ten operos teatro salėje orkestras yra uždegtas, žmonių nematomas. Čia Toscaninis galėjo laisvai, patogiai apsierengęs, diriguoti, o pasibaigus operai, išeiti tiesiai namo, niekieno nematomas ir netrukdomas. Po koncertų išėdavo scenon primti aplodismentų ne daugiau kaip tris kartus, nes, jo manymu, kompozitorius turi ir privalo būti vakaro "žvaigždė".

Keli universitetai, o ypač Anglijos Oxfordas, norėjo jam suteikti garbės daktaro laipsnį. Bet jis atsisakė visų garbių. Jam Daktaras Toscaninis nieko nereikšė. Būdamas gliai religingas, Toscaninis buvo labai labdaringas žmogus. Jis visada pagelbėjo, kuo tik galėjo (pinigais ir veltui diriguojamais koncertais), kad tik galėtų padėti nelaimingiems ir vargšams.

Šiaip gyvenime dirigentas Toscaninis buvo labai nekalbus. Tiktai užklaustas apie muziką, jis linksmėdavo, pagyvėdavo, papasakodamas įvairius savo muzikinius išgyvenimus. Laimingiausius savo gyvenimo momentus laikė tuos, kada tris kartus buvo susitikęs su Verdžiu. Verdis buvo jo idealas, kaip žmogus ir kaip kompozitorius. Toscaninis apie Verdį pa-

sakė: "Jis buvo genijus. Gimė kaimiečiu ir mirė kaimiečiu. Taip kaip ir aš". Į Toscaninio pavadinimą genijum, jis atsisakė: "Aš nesu genijus, aš tiktai interpretuoju. Vienas dalykas yra sukurti muziką, o kitas ją atlikti".

Energingas muzikas Arturo Toscanini, išdirigavęs 70 metų, mirė staiga 1957 m. sausio 16 d., sulaukęs beveik 90 metų. Po visų religinių apeigų New Yorke, buvo parvežtas į Milano La Scala operos rūmus ir ten pašarvotas jų fojė. Gaudžiant gedulingam Verdžio "Requiem aeternam" Milano katedroj, Toscanini užbaigė savo ilgą žemiškąją kelionę.

Lietuviškas Restoranas - METROPOLIS

6538 So. Western Ave., Chicago. — Tel. 476-9009

Vienintelis lietuviškas restoranas su gerais patiekalais, kaip šašlykas, šnicelis ir kt., didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų. Lietuviškoji jaukių nuotaikoj galėsite praleisti laiką, skaniai pavalgyti ir atsigalvinti. Atdaras kasdien nuo 11 val. ryto iki vėlomos. Pirmadienį uždaryta. Visi prašomi atsilankyti.

Savininkai PETRAS IR ANTONINA KAUSAI

FOTOGRAFAS ŽAVIOMS NUOTAKOMS

THE Paul STUDIO

home of MODERN photography

Gowns by Martha

PORTRAITS • CANDIDS
3213 South Morgan St. YA 7-5858

VALOME

KILIMUS IR BALDUS

Plaunama ir vaškuojama visų rūšių grindis.

J. BUBNYS — Tel. RE 7-5168

MOVING

SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli. Miesto leidimai ir pilna aprauda. 2047 W. 67 Pl. WA 5-8063

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

ir kitus kraštus
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Av. Chicago, Ill. 60632, Tel. YA 7-5986

MOVING

A. VILIMAS
Apraustas perkraustymas įvairių atstumų
8415 So. Litanica Avenue
Tel. FRONTIER 6-1882

APDRAUDŲ AGENTŪRA
Namų, automobilių, gyvenbės, avėklos ir biznio Patogios išmokėjimo sąlygos
J. BACEVICIUS
6455 So. Kedzie Ave., PR 8-2233

DEKORAVIMAS
IS VIDAUS IR IS LAUKO
Kilimai ir apmušti baldai valomi
J. RUDIS Tel. CLIFFSIDE 4-1050

LEO'S SINCLAIR SERVICE
5759 So. Western Avenue
LEONAS FRANCKUS, Sav. Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos. Tune-ups ir Motorų Remontas
Kampus 58th Street
Telefonas — PROSPECT 8-9533

EXPO 67 PASAI

Nusipirkite su nuolaida Expo 67 pasus Montrealio Lietuvių Kredito Unijoje "Lite". Pinigus siųsti Kanados doleriais pridėdant 50 ct. persuntimo išlaidoms.

Rašykite: "Litas", 1465 De Seve St., Montreal 20, Quebec, Canada

Pasų rūšis	Suaugusiems	Jaunimui 13-22 m.	Vaikams 2-13 m.
7 dienų	9.00	12.00	8.00
1 dienos	2.20	2.50	2.20
Bonai	4.65	7.00	4.65
Bonai + 2 d. pasai	8.00	12.00	Bonai + 1 d. pasas
			3.80 5.25

EXPO 67 NAKVYNES

Montrealio centre, moderniškaime name, išnuomojami atskiri kambariai padieniui ar savaitėmis pradedant gegužės mėnesiui. Informacija siunčiama nemokamai.

Rašyti: P. O. Box 41, Station „S“, Montreal 20, Quebec, Canada

FRANK'S T.V. & RADIO, Inc.
3240 SO. HALSTED STREET
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIJOS RADIO STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS. TAIPGI ORO VESINTUVAI, SPALVOTOS TELEVIJOS APARATAI
Telef. — CA 5-7252

PADIDINTAS DIVIDENDAS VISOM TAUPYMO SĄTOM.

4 3/4 **5 1/4**
On savings accounts on investment bonus
NUO SAUSIO MĖN. 1 d., 1967
Sąskaitos apdraustos iki \$15,000
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

Izos Motekaitienės dainavimo studijos balandžio 1 d. Jaunimo centre, Chicagoje, pastarūtoj Seymour Barab vienaveiksniame operoje "Laimės žaismas" dainuoja (iš kairės į dešinę): Viktorija Bačinskaitė (sopranas), Laima Bačinskaitė (koloratūr. sopranas), Juozas Aleksišūnas (tenoras) ir Laima Underytė (mezzosopranas). Spektaklio muzikos vadovas ir akompaniatorius — Manigirdas Motekaitis, dekoratorius — Alvydas Bišūnas. Lietuvių foto archyvas

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
COSMOS EXPRESS
MARQUETTE GIFT PARCEL SERVICE
3 skyriai Chicagoje:
2808 69th St. Tel. WA 5-2787
2501 69th St. Tel. WZ 5-2781
3212 So. Halsted St. Tel. CA 5-1884
Lietuvių bendrovė, kuri turi teisi siuntinius siųsti be tarpininku tiesiu savo vardu iš Chicago į Lietuvą.
Didelis pasirinkimas geriausių ir Hea medžiagų ir kitų prekių žemomis kainomis.
E. ir V. Zukauskai

Esu lietuvis 56 metų amžiaus, nevedęs, ieškau sau gyvenimo draugės, vedybų tikslu. Pageidauju lietuvių kilmės, nevedusios arba našlės be vaikų ir R. K. tikybės. Nevyresnės 50 metų amž. Pateškoma gali gyv. JAV-se. Pietų Amerikoje arba Canadaje. Suinteresuotos prašomos rašyti adr. Draugas, Adv. No. 7124 (4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629)

Kas tik turi gerą skonį,

Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 So. Western, PR 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmadienį ir ketvirtadienį nuo 9 iki 9:30 val. Kitoms dienoms nuo 9 iki 6 val vak. Sekmadieniais nuo 12 iki 5 val vak

NAUJOJI IR ATEITIES MUZIKA

ST. SLIZYS

Muzikiniai eksperimentai su elektroniniais instrumentais siekia net 1837 m. Pagaliau T. Cahill 1897 m. išrado generatorių, kuriuo buvo paremti ir Hammond vargonai. Vis dėlto elektroninės muzikos pradžia laikytina 1908 m., kai buvo suraštas trigubas elektroninis vamzdis. Gi dabar jau daugelio instrumentų garsas stiprinamas elektroniniais prietaisais, kurie gali būti įmontuojami ir instrumentų viduje (smuikų, gitarų, pianinų, akordeonų ir kt.). Tačiau tai tėra tik instrumentai, bet ne pati elektroninė muzika. Bet ir šie instrumentai dar netikslu vadinti elektroniniais, nes gryniesiems elektroniniai instrumentai paremti virpančių grandinių ir osciliatorių sukurtų virpesių derinimu ir jų perdavimu garsin-tuvais.

Elektroninės muzikos mokyklos susiformavo tik po 1950 m. Prancūzų kompozitoriai Boulez ir Messiaen išvystė konkrečią muziką (musique concrete), panaudodami magnetinę juostą industrijos, miesto triukšmo ir natūraliems garsams užfiksuoti. Maždaug tuo pačiu laiku JAV Kolumbijos universitete Lue-ning ir Ussachevsky darė eksperimentus su įgrotimais į juostą, panaudodami muzikos medžiagai instrumentus ir žmogaus balsą. Vėliau prie jų prisijungė komp. Babbitt. Nuo 1959 m. Kolumbijos ir Princeton universitetai jau išvystė patiesnį eksperimentinį darbą. Vakarų Vokietijoje žymiausias šios muzikos centras yra Koelne, kur reikiams kompozitorių grupė, vadovaujama K. Stockhauseno. Vokiečių mokykla elektroninei muzikai pripažįsta garsus, išgautus tik iš elektroninių šaltinių. Italijoje L. Berio taipgi įsteigė studiją Milane, kuri pasižymi kombinacija įvairių instrumentų su natūraliais garsais ir žmogaus balsu.

Kiek jau dabar žinoma, elektroninės muzikos garso šaltiniai yra trys: 1. gryniesiems elektroniniai garsai, 2. konvencionalių instrumentų garsai ir 3. natūralūs garsai. Instrumentų ir natūralūs garsai įrašomi juoston, o gryniesiems elektroniniai garsai pagaminami pagal simbolizuotas instrukcijas elektroninių osciliatorių pagalba. Visi trys garso šaltiniai yra pergaminami, transformuojami ir kontroliuojami tik elektroniniais. Taigi oro bangų virpesio dažnumas, garso tęstinumas, garso stiprumas ir garsų spektras yra perduodamas specifika kombinacija osciliatorių, kurie gali išduoti net atskirus garsus.

Technika turi tris pagrindines funkcijas: 1. filtravimą, 2. registraciją ir 3. sujungimą. Filtravimu yra atrenkami aukštieji ir žemieji tonai, sukuriant jų naujus tembrus. Registracija yra skirtingų efektų išgavimas tonų spalvingumui išryškinti, kuri savo principu prilygsta dabartinių vargonų registracijai. Sujungimas yra kelių magnetinių juostų derinimas ir pritaikymas, norint išgauti bendrą ansamblių.

Elektroninėje muzikoje kompozitorius sutinka neribotų garsų efektingumą, jų galingumą ir, kas svarbiausia, dar negirdėtų aukštų ir žemų tonų, kurių joks žinomas instrumentas negali išduoti. Išrastas naujasis RCA elektroniškas sintetinis aparatas pajėgia pagaminti bet kurį išsivaizduojamą muzikinį toną ir jų kombinacijas. Jau 1960 m. toks aparatas buvo įrengtas Kolumbijos - Princetono centre.

Suprantama, kad elektroninės muzikos kompozitorius yra sunkiai suprantamas klausytoju. Milton Babbitt pareiškė, jog jam ir nelabai svarbu, ar klausytojai supranta jo idėjas ir muzi-

kinę kalbą. Jis jaučiasi dirbęs laboratorijoje su muzikais specialistais, kurie jam esą svarbiausi asmenys, suprantą jo kalbą ir muzikines idėjas. Jis teigia, kad su keliais muzikais specialistais jis ateityje pakės didžiuosius orkestrus ir garsiakalbio pagalba muzika bus girdima iš visur, kur tik garsas pageldaujamas: salė, balkone, scenoje, užkulisuose ir net lauke ant medžių. Matyt, einama prie to, kad kompozitorius galėtų pasiekti auditoriją tiesiogiai, be interpretatorių eilės, kaip dabar jau gali daryti menininkas tapytojas ar skulptorius. Tai yra abstraktinės muzikos kryptis, kuri neišvengiamai formuojasi mašinos amžiuje, persunktame miestietiškos kultūros. Vis dėlto manoma, jog ši muzika dar negreit pakels tradiciją, todėl ir patys kompozitoriai - avangardistai ją vadina "ateities muzika".

Muzikos raidos istorijoje visada buvo senos ir naujos muzikos. Jau net XIII a. pradžioje progresyvūs kompozitoriai buvo vadinami modernistais ir jų muzika turėjo "naujojo meno" terminą (ars nova). Apie 1600 m. Monteverdi ir kiti dėl melodijos išraiškumo ir dramatiško charakterio muzikoje buvo vadinami "naujosios muzikos" kompozitoriais (le nuove musiche). Pagaliau 1900 m. "naujoji muzika" dar aštriau

Stasys Slizys, "Draugo" bendradarbis, rašęs įvairiais muzikos klausimais, šiuo metu baigė muzikologijos studijas Detroito konservatorijoje. Čia jis studijavo muzikos teoriją, akordų keitimosi analizę pagal modalinę sistemą, klasikinę gramatiką, XX amž. harmoniją, keturbalsės instrumentalinės ir vokalinės muzikos konstrukciją ir komponavimą. Ten pat prieš vienerius metus yra baigęs muzikos kritiką, kuri apima muzikos istoriją, įvairių kryptių ir kompozitorių stilius, simfonijų, oratorių ir operų analizę, polemiką ir recenzijas. Stasys Slizys, be kita ko, ankščiau yra baigęs Detroito universitete dar ir prekybos mokslus.

palaužė tradicijas ir sukėlė nemažai triukšmo.

Daug įtakos čia turėjo ir pirmasis Pasaulinis karas, kuris žmonijai davė impulsą pakeisti visa, kas yra sena. Modernistai paneigė bet kokius revoliucinius tikslus muzikoje. Igoris Stravinskis yra taip išsireiškęs: "Aš vis dėlto laikau klaida vadinti menininkus revoliucionieriais, jei

gu jie bando išėiti iš tradicinių - konvencionalių ribų ir pasakyti ką nors nauja". Arnoldas Schoenbergas tuo pačiu reikalu yra taip sakęs: "Aš asmeniškai tiesiog nepakenčiu būti vadinamas revoliucionieriumi, nes aš juo nėra nei revoliucija, nei anarchija".

Mūsų gyvenamame laikotarpyje tebevyrauja XVIII ir XIX a. muzika dėl jos formos aiškumo ir preciziško balanso tarp pagrindinių muzikos elementų. Turime eilę jaunų kompozitorių, kurie "pasinešę" į romantizmą, nes priėjo išvadoms, jog muzika turi prakalbėti ir į žmogaus širdį, ne vien į jo protą. Jie pripažįsta, jog Bachas, Mozartas ir Beethovenas sukūrė pagrindus ir išvystė "dingią stilių" muziką. Ir XX a. muzika neatsirado be priežasties: ji išaugo iš praeties dirvos, kuri buvo labai gerai paruošta didesniai šiuoliniai muzikos mene. Mes gerai skirkime instrumentalinę muziką nuo vokalinės: ką instrumentas gali "išdarinėti", to negali žmogaus balsas. Todėl ir modernišką muziką taip lengvai negali "įsipilietinti" gyvenime, kaip skamba tokie vo-

kalinės muzikos šedevrai, sukurti Haendelio, Bacho, Mozarto, Verdžio, Gounod, Schuberto ir kitų.

Baigiant reikia pripažinti, jog mūsų laikų menas yra mūsų pačių veidrodis. Jeigu mūsų menas atrodo eina "prieš įstatymus, tai tik todėl, kad ir mūsų generacija gyvenimo priversta "eiti prieš įstatymus" ir juos vis keisti dažniau, negu bet kuri generacija prieš mus. Mes juk negalime žengti į ateitį, atsukę nugaras į ją. Kultūringa yra būti tolerantu visai gerai

nozitorius viską sudeda ir atisaugokime visa, kas yra vertingiausio sukurta praetyje, ir praturtinkime save supratimu mūsų laikų kūrybos. Nei vienas menininkas nesiekė ir nesiekia izoliuoti save nuo pasaulio: kom

CHICAGOS PONIOS IR PANELES,

Nereikalingi plaukai sunaikinami atargiai, efektingai, ekonomiskai! Pasaulio garsus metodus vartojamas, prinašantis visų daktarų. Lūpos, žandai, skruostai, antakiai, kakta, rankos, kojos.

Kankintis visą gyvenimą su nereikalingais plaukais, tai jau per daug. Laikas tik pasunkina padėję, kiekvienas odos ligų gydytojas tai žino.

Kodėl laukti? Tuoj šikambinėt DE 2-6631 ir pasikalbėkite.

Elektrologistė — JANINA POCS, Marshall Field Annex Bldg., 25 E. Washington St. Suite 1420

Pristafove Visokių Rušių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMI MEDŽIAGA

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez. 3039 So. Halsted St., VI 2-1272 Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai. Raštinė atdara kasdien nuo 8 val ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

MOVING

perkrausto baldus iš arti ir toli

A. BENIULIS Chicago, Ill. 60632. Tel. RE 7-7083

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpaustyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oaklėy Ave., Chicago Tel. Virginiai 7-7258-59

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite perkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmą ir ketvirtą vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street Chicago, Illinois 60629 Tel. PK 6-8998

Artesian Restaurant

2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)

- Skanūs valgiai
- Geras patarnavimas
- Puiki atmosfera

PIETOS \$1.65 & \$2.25

JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS TALPA — 350 SĖDIMŲ VIETŲ.

Rezervacijoms skambinkite — 436-4622.

Atdara vakmad. iki ketvirtad. 6 v. ryto iki 1 v. ryto, penktad. ir šeštadieniais iki 5 valandos ryto

Taupykite

MES MOKAME 5 1/4% ANT 1-NU METŲ CERTIFIKATŲ

Daugiau kaip 50 metų sąžiningai patarnaujame lietuviams. August Saldukas, Prezidentas 4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632 Telef. CL 4-4470

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Gribauskas Executive Secretary 1447 So. 49th Court CICERO, ILLINOIS 60650 Phone (Area Code 312) 656-6330 HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.

LIETUVISKA VALGYKLA. GRAZIAUSIAS LIETUVISKAS RESTORANAS. KURIAME GAMINAMI LIETUVISKI VALGIAI.

Atdara — nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT 6918 So. Western Ave. — GR 6-9758 JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

PLANINGAS TAUPYMAS

- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Metinis dividendas 4 3/4% išmokamas du kart per metus už visas taupymo sąskaitas.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADEK TAUPYTI SIANDIEN!

PASKOLOS

perkant namus daromos ilgiems terminams ir prienamais nuosimčiais mėnesiniais išsimokėjimais.

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITE'S MUTUAL Federal SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO 2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608 OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed. JOHN J. KAZANAUSKAS, President

Automobilio nelaimės atveju skambinkite COUNTRY AUTO REBUILDERS

GR 6-7777 24 hour towing service

Karoserijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai. FRONT WHEEL ALIGNMENT — WHEEL BALANCING BODY AND FENDER WORK PAINTING, MECHANICAL REPAIR. 2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629 Savininkas — MIKAS CESAS

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez. 2555 West 47th St. Tel. Lafayette 3-1083 PLENTY OF FREE PARKING

4 3/4% Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas. PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d. VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 5 v. v. PIRMAD. ir KETV. 9 v. r. iki 9 v. v. ŠEŠPAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

PAPUOŠKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIMOMIS. DAR SUSPESIME PAGAMINTI ŠVENČIŲ SEZONUI, TIK PASIRŪPINKITE PAS

STEIN TEXTILE CO.

urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokadės, "boucle's", "fiberglass".

PIRSITE NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ. STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, silko, nylon, tafeta, aksmo, ANGLISKŲ MEDŽIAGŲ palams ir kostiumams sluntimui artimesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill. HA 7-3737 Atdara kasdien ir sekm. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę Jefferson St. Chernin's aikštėje

Kultūrinė Kronika

• Nauja Kazio Bradūno poezijos knyga "Sonatos ir fugos" (Susitikimai su Čiurlioniu) išleista šiame dienom. Ją išleido Mykolas Morkūnas. Jo spaustuveje knyga ir atspausdinta. Rinkinys didelio liuksusinio formato, 64 psl., kietai įrištas drobės viršeliuose. Knygos aplankas ir iliustracijų puslapių kompozicijos darytos dail. Vytauto O. Virkau, joms panaudojant Čiurlionio paveikslų detales.

• Naujas "Lituanus" žurnalo numeris (1966 m. žiemos) jau baigiamas įrašyti "Draugo" spaustuveje ir netrukus pasieks prenumeratorius bei bibliotekas.

• Vilniaus berniukų choras. Vienos berniukų choro pavyzdžiui, jau kuris metas yra ir Vilniuje berniukų choras "Ąžuoliukas". Chore dainuoja 120 berniukų. Per septynetą metų choras yra pasirodęs ne tik beveik visuose Lietuvos miestuose, bet ir Rygoje, Talline ir Maskvoje. Kovo gale choras išvyko koncertuoti į Kijevo. Pažymėtina, kad choras ką tik baigė rengti J. S. Bacho kantatą "Magnificat" (su kameriniu filharmonijos orkestru ir keturiais solistais, kurių tarpe yra ir V. Adam kevičius). Vilniaus "ąžuoliu-

kal" šią (religinio turinio) kantatą Kijeve atliko pirmą kartą. Sovietijoje jos iš viso dar niekas nėra girdėjęs. Kantatą prirengė choro meno vadovas H. Perelšteinas. (E.)

• Vilniaus operos solistas Eduardas Kaniava, baritonas, šiuo metu gyvena ir mokosi Sofijoje, Bulgarijoje. Kaip išleidžiamąjį egzaminą, rengiasi Sofijos operos dainuoti Rigoletto (itališkai), o gal ir Figaro (irgi itališkai). Birželio mėnesį tikisi dalyvauti ten numatomame tarp tautiniame solistų konkurse ir po to grįžti į Vilnių, nes, sako, — "noris namo". Sofijoje esą malonu, bet "nė žodžio lietuviškai". (E.)

• Vilniuje išleista nauja V. Mykoliaičio - Putino "Altoriai šešėly" laida — 25,000 egzempliorių. (E.)

• V. Vaitekūno sukurtinė tapybos darbų paroda Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, vyks balandžio mėn. 15—23 d.

Prof. dr. Antanas Maceina, kurio paskutiniai dviejų knygų aptarimas ir pristatymas įvyks balandžio 9 d. (sekmadienį) 3 val. popiet "Draugo" redakcijos patalpose, 4545 W. 63rd St., Chicagoje. Apie jo knygą "Dievo Avinilis" teologine prasme atsileps kun. V. Bagdanavičius, o filosofine prasme — kun. dr. A. Baltinis. Maceiną — Jasmantą, kaip poetą, aptars Aušrelė Liulevičiūtė, o aktorai Zita Kevailaitė - Visockienė ir Algimantas Dikinis rečtuos rinkinius jo eilėraščių iš premijotojo rinkinio "Gruodas". Maceinos kūrybai skirtąją kultūrinę popietę rengia ateitininkų meno draugija "Šatrija", kviesdama visuomenę joms atsilankyti. Įėjimas nemokamas.

• Lietuvė operos solistė Lenkijoje. Neskaitant keleto lietuvių operos solistų, dainuojančių įvairiuose Rusijos miestuose ar laikinai išvykusių į Bulgariją bei Egiptą, viena buvusi žymi Vilniaus operos solistė, Jadvyga Petraškevičiūtė, jau keletas metų yra persikėlusį gyventi Lenkijoje ir dainuoja Lodzės operoje. (Kai ji "repatriavo", Vilniuje buvę kalbama, kad tas išvykimas buvęs "skaudus asmeninis pergyvenimas"... A. Sniečkui).

J. Petraškevičiūtė tuoj po karo mokėsi Vilniaus konservatorijoje ir solistės karjerą pradėjo Vilniaus operoje, kai operos vyr. meno vadovas ir dirigentas dar buvo M. Bukša. Kovo 19 d. ji

lankėsi Vilniuje ir dainavo "Car men". Vilniečiams tai buvo staigmena, nes Vilniuje ji buvo pažįstama tik kaip lyrinio - dramatinio soprano vadmenų atlikėja. Kritikas (kolėga iš operos ir konservatorijos laikų) dainininkės pasirodymą kitokiam vaidmenyje įvertino labai gerai, nors ir su rezervu dėl žemajame registre dainuojamų vietų. Niekur nepaminėta, kokios kalbos Petraškevičiūtė dainavo. Greičiausia lenkiškai, nes rolė esanti paruošta Lodzės operoje. (E.)

— Amerikoj ligi 1976 m. reikės dar 830,000 naujų inžinierių, tačiau ligi tol universitetai tegalės išleisti tik 500,000.

Pavasariniai ir vasariniai siuntiniai 1967 metams

Iš daugelio specialiai sudarytų mūsų siuntinių 1967 metų pavasariui ir vasarai siūlome du, kurie yra labai praktiški, už žemą kainą ir į juos yra įtraukta viskas, kas labiausiai reikalinga Jūsų artimiesiems.

Zinoma, taip pat kiekvienas siuntėjas gali sudaryti dovanų siuntinį savo nuožiūra, pasinaudodamas mūsų kainoraščiu.

Moteriškas (1967).

Nailoninis su diržu itališkas lietpaltis, 3 yd. vilnonės angliškos kostiumui medžiagos, 4 yds. pulkios suknelės medžiagos, 1 komplektas nailoninių apatinių rūbų 2 p. geriausios rūšies nailoninių kojinių, 1 šilkinė gėlėta skarelė, 1 nailoninė skarelė, 12 specialiai parinktų namų darbui adatų, 2 špūlės labai stiprių siūlų, 1 trumpom rankovėm megstukas.

Kaina \$75.00.

Vyriškas (1967).

Itališkas nailoninis su diržu dėvimas lietpaltis, 3 1/3 yds. angliškos vilnonės kostiumui medžiagos, 2 nailoniniai v. marškiniai, 1 terylinio kaklaraištis, 1 komplektas apatinių rūbų, 2 p. nailoninių arba vilnonių kojinių, 12 įvairaus dydžio adatų, 2 špūlės labai stiprių siūlų, 3 jarda vilnonės paltui medžiagos.

Kaina \$75.00.

Jungtinis moteriškas 1967 ir vyriškas siuntinys

Kainuoja \$135.00.

Tebesiūnčiame ir visus kitus mūsų anksčiau skelbtus siuntinius dar vis už tą pačią kainą.

Automobilis, dviračius, motociklus, siuvasmas mašinas, svaiginamus gėrimus, tabaką ir maistą (sov. gamybos) pristatome iš kooperatyvų Lietuvoje ir Sov. Sąjungoje.

Persiūnčiame ir Jūsų pačių sudarytus siuntinius.

BALTIC STORES LTD. (Z. JURAS)

421, Hackney Road, London, E. 2., England

Seniausia šioje srityje lietuvių firma, greitas ir garantuotas pristatymas.

Atstovai: A. Kusinskis, 167 College Str., Sudbury, Ont., Canada. L. Radzevičius, R. R. 2, Port Arthur, Ontario, Canada.

Galime pervedti ir pinigus, už ką gavėjas turi teisę pasirinkti kas Jam patinka iš specialių krautuvų.

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202

APRIL - BALANDŽIO MĖN. 6, 7 IR 8 D. D.

- COEUR DE FRANCE GRANDE FINE CHAMPAGNE COGNAC Fifth \$4.29
- CHAPOULIE 160 MONTH OLD IMPORTED BRANDY Fifth \$3.98
- MONNET V.V.L. Imported COGNAC Fifth \$4.59
- GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P. Fifth \$4.89
- CINZANO Imported Dry or Sweet VERMOUTH 33 oz. bottle \$1.89
- IMPORTED POLISH 100 Proof VODKA WYBOROWA Fifth \$4.79
- IMPORTED ITALIAN ROIANO LIQUEUR Fifth \$5.98
- AZTECA TECQUILA (Made in Mexico) Fifth \$3.98
- TUBORG IMPORTED BEER 24 — 10 Oz. Throw Away Bottles Case \$6.49
- IMPORTED FRENCH Blackberry, Cherry or Apricot LIQUEUR Fifth \$2.79

PARTIJA NEPATENKINTA

(Atkelta iš 5 psl.)

Smunka istorinių filmų apie komunizmą lygis

Vienas įdomiausių reiškinų, sukėlusių pačių partinių įstaigų nerimą, tai nuolat smunkantis istorinių filmų apie komunizmą lygis. Jau minėtas žurnalas "Iskusstvo kino" (1966 m. nr. 7) nurodė, kad visa eilė filmų, įskaitant ir mažai sėkmės turėjusį "Leniną Sveicarijoje" (jis buvo rodytas sovietų TV) kelia nepasitenkinimą, nusivylimą, pasipiktinimą. Esą, per daug paviršutiniškai pavaizduojami istoriniai asmenys (Leninas...). Smarkiai buvo sukritikuotas ir neseniai sukurtas filmas iš Karl Marx gyvenimo — publika to filmo visiškai nepergyvenusi...

Reikalai tiek pablogėję, kad "Iskusstvo kino" neseniai išsklė klausimą: "Kodėl filmai, susukti po 1960 metų, liečia revoliucijos laikmetį, nebenturi sėkmės visoje Sąjungoje?" Į tą klausimą niekas nesugeba atsakyti. Jei jie galėtų atsakyti, jie būtų priversti pripažinti, kad revoliucinės temos visiškai nebeįdomios nūdienos sovietiniam žiūrovui, ypač gi jaunajai kartai. Partija spaudoje dažnai paskelbia, kad tas ar kitas filmas esąs "itin vertingas", bet... tokios užuominos jau pakanka, ir publika vengia skubėti žiūrėti filmo (tai reiškinys, dažnai pastebimas ir Lietuvoje). Net ir "Iskusstvo kino" nusiskundė, kad "kai kurių filmų publika vengia, jie rodomi pusiau tūšiose salėse" (1966 m. nr. 7).

Užsienio filmai tebeturi pasisekimą

Partija vėl dejuoja, kad užsienio filmai turį daugiausia sėkmės. Pateikiami ir 1966 m. pirmojo ketvirčio statistiniai duomenys: sovietinius filmus "Moterys" ir "Einu į audrą" aplankė 1.7 ir 1.6 mil. žiūrovų, tuo tarpu amerikinių filmų "This Mad, Mad World" tuo pačiu laikotarpiu žiūrėjo 3.5 mil. lankytojų. Vakarų filmai savo kitoikiu sukirpimu traukia publika. Pvz. "Sovietiskij ekran" (1966 m. nr. 14) aiškina, kodėl sovietiniai žiūrovai taip pamėgė wild west filmus: "Juose yra meilės, emocijų bei avantiūros elementų. Gamintojai mokamai išnaudoja polinkius".

Sovietų filmų skirstymo direktorius, kalbėdamas apie wild west filmus aiškina: "Mums rūpi plano išpildymas — jei publika nori matyti "Šauniąją septyniukę" (The Magnificent Seven), aš ją parodysiu ir dvylika kartų..."

Netenka stebėtis, kad partija norėtų visiškai uždrausti užsienio filmų rodyimą — 1966 m. net buvo partijos inspiruota kampanija "mobilizuoti visuomenę" prieš užsienio gamybos filmus. Tai nepavyko. Taigi, išdavoje stebime įdomią kovą — ji vyksta tarp pačių filmų gamintojų, tarp kietųjų tradicijos šalininkų ir vis labiau įtakingos jaunosios kartos.

RINOS IR NUTEKAMIEJI VAMZDŽIAI

Ekspertaiškai uždedam naujus ir taisyti senus. Pinali apsidraudę. Darbas garantuotas.

A. ABALL ROOFING CO. LA 1-6047 arba RO 2-8776

Apšild. Krosnys ir Boileriai

Perkeltiniai į apšildymą gazu, nuo \$119.00 — 24-valandų patarnavimas. Skambinkite 737-8900. SOUTHWEST SUPREME HEATING AND AIR-CONDITIONING 2917 West 59th Street

BANGA

Pardavimas ir taisymas 2649 West 63rd St., Tel. 434-0427 P. Rudėnas K. Šimulis

MOVING J. NAUJOKAITIS

Ilgų metų patyrimas Apdraustas perkraustymas WA 5-9209 Chicago, Illinois

FRANK ZAPOLIS

3208 1/2 West 95th Street Chicago, Illinois 60642 Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

TELEVIZIJAS:

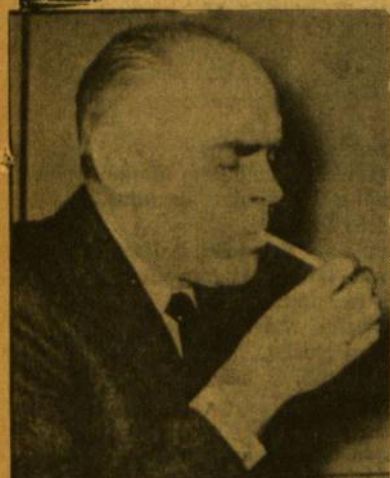
paprastas ir spalvotas nebranzial taisyti. Už patarnavimą vietoje \$3, už dirbtuvės darbą \$10.00 ir dalyvaujate apie naujas.

J. MIGLINAS

2549 W. 69 St., II auk., PR 6-1063

GARBAGE DRUMS

WITH COVERS AND HANDLES 30 and 50 gal — Free Deliver 5622 S. Racine 434-1113

Dalininkas Alfonsas Dargis, kurio tapybos darbų paroda balandžio 8 d. (šį šeštadienį) 7 val. 30 min. vak. atidaroma Chicagoje, Standard Federal Savings patalpose, 4192 Archer Ave. Parodoje išstatoma 22 naujausi Alfonso Dargio allejinės tapybos paveikslai. Atidaryme Alfonso Dargio kūrybą aptars Lietuvos dailės instituto pirmininkas dail. Adolfas Valeška. Paroda Standard Federal Savings patalpose vyks šiais balandžio ir gegužės mėnesiais. Lankymo laikas: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak., antradieniais ir penktadieniais nuo 9 val. ryto iki 4 val. popiet; šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 12 val., trečiadieniais uždaryta.

SU "TREČIĄJA MOTERIMI" SUSIPAŽĪSTANT

(Atkelta iš 4 psl.)

staiga jai pasidaro aišku tai, kas kitiems buvo suprantama nuo pradžių? Ir čia ji kažkodėl "kapituliuoja", kai tuo tarpu ji būna atvejų, kad gyvenime ta problema motinai lieka aštri visada, nors sūnus būtų ir suaugęs ir vedęs ir gal net penkiasdešimt metų peržengęs. Aldonos staigus "atsivertimas" lieka nesuprantamas, ir, užvertus knygą, jauti, lyg per greit ir per paprastai autorius nukirto šią labai komplikotą problemą.

Tačiau romane mūsų gyvenimo aktualesnių problemų svarstymas tikrai sveikintinas. Ypač jaunimas, kuris vis priekaištuoja, kad mūsų beletristikoj situacijos ir jų rėmai yra pasenę, šį kartą tokį argumentą pralaimi. Gal tik šiek tiek galėtų skystis, kad mes lietuviai vis dar labiau linkę pasakoti ir savo veikėjams leisti pasakoti, negu veikti ir veiksmu jų sielos būseną atskleisti.

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)

SAV. DAN LIUTIKAS NAUJU PARDAVIMAS — VARTOJAMU TAI SYMAS GREITAS patarnavimas — GARANTUOTA — KREDITAS 2412 WEST 71st ST. CHICAGO, ILL. 60629, TEL. — 471-2446

Restoranas Neringa
LIETUVISKI IR AMERIKONISKI VALGIAI
2632 West 71st St.,
Telef. — 778-9359
Atdara kasdien nuo 6:30 val. ryto iki 8 v. v. Sekm. nuo 9v.r. iki 8 v.v. sav. Teresė Karvelaitienė — T. J. Aguiar

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Trys Moderniškos Kopyčios:
4605 - 07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7 - 1741 - 2
4330 - 34 South California Avenue
Telefonas LA 3 - 0440 ir LA 3 - 9852

GUZAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 West 63rd STREET
Telef. PProspect 8-0833 PProspect 8-0834

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
THREE MODERNIOS KOKPLYČIOS
2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345 - 6
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108 - 09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8606

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON SAVININKO SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEdarcrest 3 - 6335
Vienas blokas nuo kapinių

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

- STEPONAS C. LACKAWICZ**
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-6672
- PETRAS BIELIONAS**
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572
- ANTANAS M. PHILLIPS**
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
- POVILAS J. RIDIKAS**
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
- LEONARDAS F. BUKAUSKAS**
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. OOmmodore 4-2228
- JURGIS F. RUDMIN**
8319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1188 — 1189
- VASAITIS — BUTKUS**
1446 S. 50th AVE. CICEBO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003
- LAWN FUNERAL HOME**
Sigmund J. Sutkus
7909 STATE RD., OAKLAWN ILL. TEL. 636-2320

Perskaite Draugą, duokite kitiems pasiskaityti.

Moterų gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925-5988

NEUŽBAIGTAS DIENORAŠTIS

Kodėl, mama, leidai jiems mane nužudyti?

Spalio 5 d. Šiandien prasidėjo mano gyvenimas. Dar nė tėvai to nežino. Esu mažesnis už obuolio sėklukę, bet aš — jau aš. Ir nors esu dar nesuformavusi, tačiau tikrai žinau, kad būsiu mergaitė.

Spalio 19. Jau truputį paaugau, bet vis dar esu mažas trupinėlis, dar negaliu ką nors savarankiškai veikti. Priklausau nuo motinos, ir ji man suteikia viską. O vis dėlto juokingiausia, kad nė pati motina dar vis nežino, jog mane nešioja čia — tiesiog po pačia širdimi ir maitina mane savo krauju.

Spalio 23. Greitai pradės formotis mano burna. Tikrai pagalkvokite, beveik po metų aš galėsiu juoktis. O vėliau net galėsiu kalbėti. Dabar jau žinau, kokį ištarį pirmąjį žodį: "MAMA!" Ir kas galėtų pasakyti, kad nesu tikras žmogus? Esu lygiai taip užtikrintai esanti žmogumi, kaip mažiausias duonos trupinėlis yra tikra duona.

Spalio 27. Mano širdis pradėjo visai savarankiškai stuksėti. Ir nuo šio momento ji švelniai plaks per visą mano gyvenimą. Paskui, po daugelio metų, ji pails ir sustos: tai bus mano mirties diena. O dabar aš tik pradėdau gyventi.

Lapkričio 12. Jau pradeda formotis mano rankos. Net keista, kokioms jos mažytės. Kada nors, gal būt, jos gros smul-

ku ar tapys paveikslus. **Lapkričio 20.** Šiandien pirmą kartą gydytojas pasakė mano motuše, kad aš gyvenu čia — po jos širdimi. Ar Tu, motuše, laiminga? Pareis tiek daug laiko, ir aš patenkinta išsėsiuos ant tavo švelnių rankų.

Lapkričio 25. Dar nei mano mamytė, nei tėtukas ne tik nežino, bet net nenumano, kad esu jų maža mergaitė. Gal būt, jie laukia berniuko ar net dvynukų? Aš juodu tikrai nustebinsiu.

Gruodžio 10. Jau ir mano veidelis visiškai susiformavo. Tikiuosi ir trokštu būti panaši į savo mamutę.

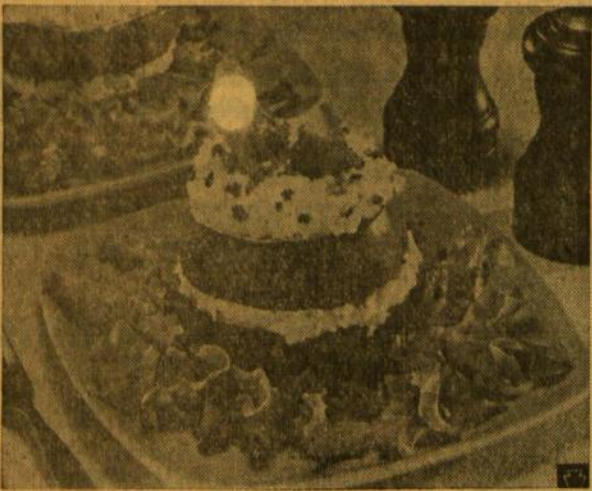
Gruodžio 13. Nors aplinkui dar taip labai tamsu, bet aš beveik regiu. Greitai mano akys išvys saulės nušviestą nuostabių pasaulį. O kaipgi Tu atrodai, manoji mamute?

Gruodžio 24. Mamule, aš girdžiu, kaip stuksena Tavo širdis. Idomu, o ar tu girdi, kaip plaka mano širdelė? Aš trokštu sulaukti tos akimirkos, kada gulėsiu ant Tavo mielių rankų ir galėsiu paliesti Tavo skaisčių veidą, pažiūrėti į Tavo tyras akis. Juk ir Tu lauki maneš taip pat nekantriai, kaip aš laikiu Taves. Ar ne tiesa, motute?

Gruodžio 28 d. O brangi motule, kodėl tu leidai jiems mane nužudyti?

G. Švabas

PAMIDORAS SU VARŠKE IR SVOGŪNĖLIAIS

Varškė su svogūnėliais yra sveikta maistas, turįs daug proteino. Krautuvėje galima gauti pirkti varškės, jau sumaišytos su svogūnėliais. Tokią varškę galima pridėti prie kiaušinio, omleto ar net uždėti ant duonos ir orkaitės kaitroje pakepti. Galima gerokai vartoti varškės vaisių ar daržovių salotoms pagaminti. Tai ne tik pridoda skonio, bet ir sveika valgyti besirūpinantiems savo svoriu.

Čia duodamas receptelis yra labai paprastas. Pomidoras supiaustomas horizontaliai į 2—3 storas skilteles. Tarp kiekvienos skiltelės storai pertepiama varškė su svogūnėliais. Kiek tos varškės suvartojama, pareina nuo pomidoro dydžio. Toks užkandis tinka prieš pietus vietoje salotų ar mažai valgantieji gali sau pasidaryti pietums kaip pagrindinį patiekalą.

Norintiems numesti svorio toks valgis turi labai mažai kalorijų, turtingas proteinu, turi kalcijaus, vitamino A ir yra maistingas bei ekonomiškąs. Puodukas varškės su svogūnėliais (4½ uncijų) turi tiek pat proteino, kiek turėtų 3 uncijos

virtos mėsos (jautienos), žuvis ar paukštienos, arba 3 riekelės sūrio (Cheddar) ar 3 kiaušiniai.

Debutantės su savo motinomis. Iš k. į d. sėdi ponios: W. Sobutienė, J. Gribauskienė, W. Petrošienė (Petroshus), G. Sarkienė (Sharko), L. L. Kučinskienė (Kutchins, Jr.), dr. A. Prunskienė, J. Šulmistrėnė (Šulmistras), B. Razminienė, A. Kašubienė. Stovi iš k. į d. jų dukterys panelės: Ieva L. Sobutyte, Eileen C. Gribauskaitė, Paulette Petrošaitė, Barbora M. Sarkaitė, Longina Kučinskaitė, Marija Prunskytė, Jacque A. Šulmistraitė, Ellen M. Razminaitė, Viktorija B. Kašubaitė. Trūksta ponios H. Hofer ir jos dukters Viktorijos. (pr.)

Apie vestuves ir mergvakarius

Besitariant birželio mėnesiu, gero skonio požymis. Taipgi kas yra įprasta dabar, o, sakysime, prieš 30 metų buvo kitaip?

Atsakymai

1. Mergvakariai niekad neturėtų būti ruošiami jaunosios ar jaunojo artimiausių šeimos narių. Taigi, jokių būdu neturėtų rengti nei motina, močiutė, sesuo, svainė ar teta. Teisingiausiai būtų jaunosios ar jos motinos artimiausia draugė. Dažniausiai viena pamergių. Išimtis galėtų būti tik tada, jei jaunoji iš užjūrio. Jaunojo viena seserų galėtų būti ruošėja. Tačiau ir tai paprastai nepriimtina.

2. Jei 2—4 mergvakariai ruošiami, susitariama su jauna ja dėl svečių sąrašo, kad kiekviena viešnia patektų į vieną mergvakarių, blogiausiu atveju į 2.

Dalia Kolbaitė

Kompozicija (aliejus)

tyta 9-tuoju leidiniu 1955 m. O 1932 m. pradėtas rašyti kasdieninis skyrelis apie gerą skonio buvo perspausdinamas 160 laikraščiu.

Viena mūsų skaitytoja rašo: Kiekvieną kartą, gavusi pakvietimą į mergvakarį (shower), susiduriu su klausimu, kas yra geras skonis ir koks yra blogas.

1. Nežiūrint, kaip paprastai ar mažame ratelyje rengiamas mergvakaris, kieno jis turėtų ar neturėtų būti ruošiamas?

2. Jei rengia draugė ar bendradarbė, ar kviešti drauges bei gimines, kurie dalyvaus ir kituose 2-juose ar net 3-uose mergvakariuose tai pačiai mergaitėi?

3. Kiek turėtų būti svečių? Ar šeiminiškė kviečia jaunojo tėvų drauges, kurios dar nepažįsta jaunosios?

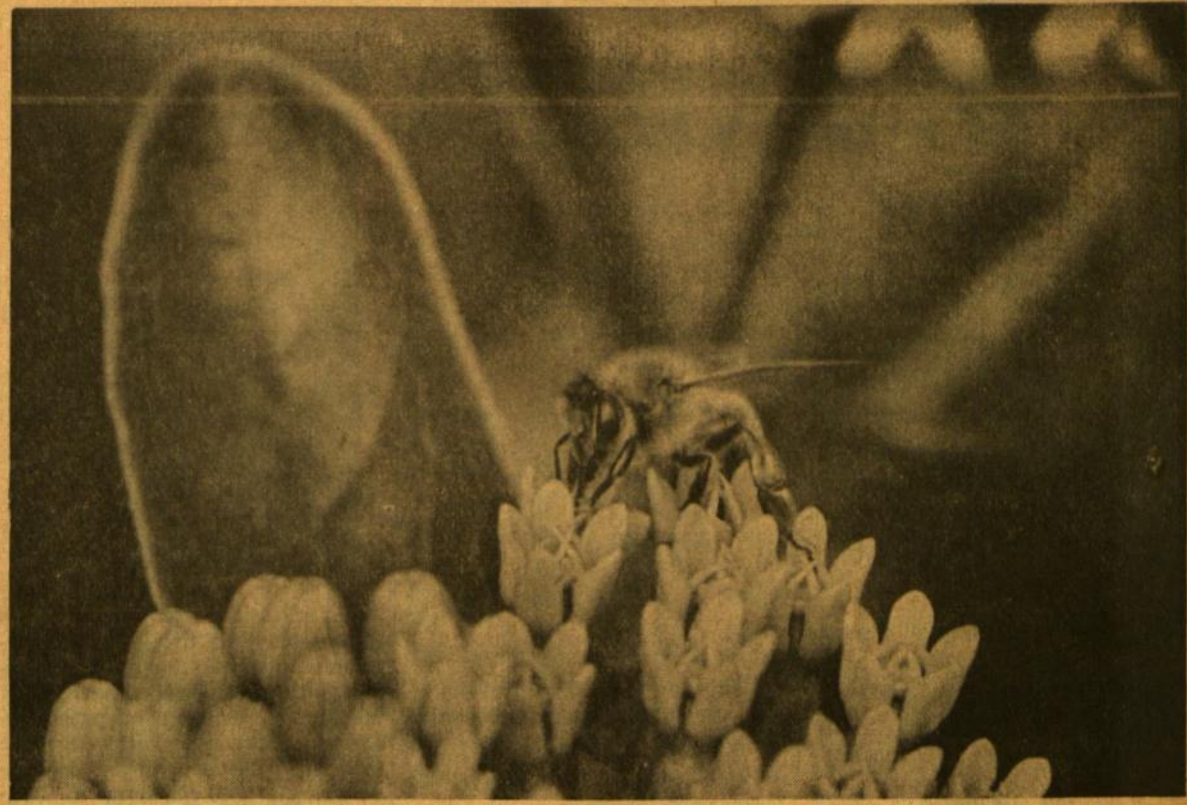
4. Prašom paaiškinti kuo trumpiau, kas yra griežtai "draudžiama" ir kas yra visada

3. Svečių sąrašas gali būti kelios kartos. Tačiau visos turi būti artimos jaunajai. Jaunojo šeimos draugės, nepažįstančios jaunosios, neturėtų būti kviečiamos.

4. Mergvakario pagrindinis tikslas nepasikeitė — išreikšti meilę, pagerbiant gerą draugę, ir suteikti progos draugėms apipilti sužieduotinę dovanomis (iš to ir kilo pavadinimas "shower"). Dabar mergvakariai nėra taip formalūs kai seniau. Pavyzdžiui, galima kviešti ir telefonu. Retai kada dabar tai yra staigmena. Siame skubame laikotarpyje netgi pavojinga nesusitarti iš anksto su garbės viešnia. Viešnios vaišinamos, dovanos atidaromos ir sužieduotinė dėkoja kiekvienai už dovaną atskirai.

Daiva Dobilienė

— Skelbiama, kad saugiausios automašinos yra geltonos spalvos, nes lengviausia pastebima.

Pavasarinio darbymečio pradžia...

Nuotrauka R. Kisieliaus

ŽALIUOJA SLĖNIAI LYG RŪTOS

S. Prapuolenytė-Bunker

IŠ KELEIVĖS UŽRAŠŲ

Zalioja slėniai lyg rūtos
Lietuvaičių daržuose.
Už jų mėlynos aukštumos supas
Debesų miglose.

Tai ne Valjos kalvos tačėon,
Kur žmogų sutiksi retai!
Iš vargingų trobelių p. p. dšė
Skurdas pažvelgia plitai.

Čia vešlos tiesiai pievos,
Kaip lygumos žalios Suvalkų,
Sviežiai kvepia nuplūtas sienas
Ant upės vingiuotų pakrančių.

Per avizą einant taku,
Veltui sriepies ant pirštų galų —
Nematysi nei miško po dešine,
Nei po kalnei dirvonų rausvų.

Aplinkui bent kiek per gražū čia —
Zaliturės liepom kašyotos,
Vaiduotė, laukinių dausų pasiilgus,
Jaučiasi lyg suvaržyta.

Tarytumel pieštas paveikslas
Rūpestinga artisto ranka!
Malonus žiūrėjo akiai,
O širdžiai kažko nėra.

Tačiau Simons Yat viršų užkopus,
Penkių simtų pėdų aukštume
Susilieja spalvoti kilimai
Kaip raštai margam audime.

Šviečia saulė ant uolų miškingų,
Tiesias plotai derlingi plačiai.
Anksči rytą šioj vietoj girdėtis
Septynių grafijų gaidžiai.

Malonūs gyventojai draugiški,
Nesibaudo keliautojo naujo,
Paklausė kelio, teiraujas —
"Ar nebūsit prancūziško kraujo?"

Išgirdę — čia Baltijos dukros, —
Kalbina suprantančia šypsena:
"Tai tenas, kur šaurės pašvaistės
Ir snieguotos baltos dykumos".

Paskui vėlekos kukliai aiškina:
"Mes, anglai, tauta nežali..."

Už Britų Imperijos sienų
Ar žemė apvali?"

Čionai žemė šviesi be problemų,
Be verksmo, laukinių džiaugsmų.
Argi nepažintų šių slėnių gyventojai
Žmogaus nežabotų aistrų?

Kitokios mintys ančios,
Už jūrų kelius "ž u s" —
Tada dšė, iš sėdėnų,
Ten laukų sutimis.

Ross oia Vye, Anglija

DEDIKACIJA

Už plaukiančius metus
(Nuo pirmo krustelėjimo Motinos įsčiose)
Gimtine, genų, gimine, draugus,
Vaikystės lopšine,
Jaunatvės — Sv. Jono žydinčią remunę;
Už saulę, vasarą, vagotą dirvą,
Taktelį per laukus,
Apsunkusius rudens arodus;
Už pirmą sniegą,
Vejos žalumą,
Miškų ošimą,
Pakalnių tylą,
Žuvėdros sparno švytelėjimą,
Žuvies nėrimą gelmėnasa
Ir lengvą stinos žingsnį;
Zmonių dainas,
Obels žiedų kvepėjimą,
Medaus aromata;
Už giedrą, lietu, vėją,
Saulėtekį ir vakarinę žarą,
Už mėsienę ir žvaigždynus,
Už griaustinio budintį trenksmą
Ir žaibo kryžminį kalaviją;
Už išmintį žodyje,
Už išmintį rašte,
Už darbą, miegą, sapną,
Už laukimą ir netekimą,
Namų užuovėją —
Už visą, didžią, tekančią
Gyvenimo srovę —
Šitą violetinį irisą
Nuo Timagami,
Šitą trumpą poezijos frazę
Jums atnešu.

Tennayami, Ont.

DEBIUTANČIŲ SUSIPAŽINIMAS

Kovo mėn. 12 d. gražiose ponios Adeline Kutchins namuose Palos Parko apylinkėje įvyko būsimo šių metų Chica-

gos Lietuvių moterų klubo "Gintaro" balius debutančių ir jų mamų susipažinimo arbatėlė. Pobūvio šeiminiškėms buvo ponios Helen Allen, Adeline Kutchins ir Sophie Vizgard. Šiais metais "Gintaro" baliuje debiutuos dešimt jaunų lietuvių. Jos yra Eileen Cathey Gribauskaitė, Viktorija Constance Hofer, Viktorija Birutė Kašubaitė, Liongina Lenore Kutchins, Paulette Petroshus, Marija Prunskytė, Ellen Marie Razminaitė, Barbara Mary Sharko, Jacque Ann Šulmistraitė ir Eve Louise Sobut.

"Gintaro" balius šiais metais įvyks birželio 17-tą dieną South Shore Country klubo patalpose. Baliaus rengimo komiteto pirmininkė yra ponija Sylvia Petroshus, jos pavaduotoja — ponija Adeline Kutchins. Kitos balius rengimo komiteto narės yra sekančios: patarėja iškilnių reikalams yra ponija Juzė Daužvardienė, sekretorė ponija Bernice Yanas, bilietų rezervacijos tvarko ponios Constance Hofer ir Genevieve Krajicek, programomis rūpinasi ponija Genovaitė Giedraitienė, skelbimus renka ponija Mary Bulaw,

korespondentės yra ponios Helen Allen ir Aldona Daukienė. Tautinius šokius mokys ponija Genovaitė Maluškiene, dekoracijomis rūpinasi ponija Aldona Gužauskienė (Guest). Kas metai visas "Gintaro" balius pelnas skiriamas universiteto stipendijai gerai besimokančiai lietuvių kilmės mergaitėi. Praėjusiais metais 500 dol. stipendija buvo antru kartu įteikta panelei Lucijai Satkoff - Satkauskaitėi, kuri už trejų metų baigs kolegiją, gaudama mokytojos vardą.

IŠ MOTERŲ PASAULIO

★ Pavasario iluzijos viliojančiai kviečia visus atsilankyti į Liet. Dukterų dr. jos ruošiamą pavasario balių, kuris įvyks bal. 22 d. 7:30 v. v. Jaunimo centre. Meninėje dalyje, kurios vadovė yra Monika Kriškauskienė, sutelktos stiprios jėgos: aktorė Alė Kežlienė, modeliuotoja Nijolė Manelienė, akt. Edv. Radvilaitė, taut. šokių vadovė Leok. Brazdienė ir šokėjos; Jaunimo centro ansamblis. Turtingos vaišės, šokiams gros L. Bichnevičiaus orkestras. Staliukus užsisakyti pas E. Diminskiene (PR 8-5987).